...ХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, ХЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

...КП(б)-гэй ОБЛАСТНОЙ БА ГОРОДСКОЙ КОМИТЕДҮҮДЭЙ, БУРЯТ-МОНГОЛОЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ОРГАН.

№ 222 (6151)
ВСЯЬРИИН
4
СУББОТО
1950 он

Сэн 20 мүнгэн.

Коммунистнууд ба комсомолецууд! Ажахын ба культурын хүсэн түгэс шэнэ дэбжэлтын түлөө, советскэ гүрэнэй хүсэ шадалые улам саашадань бэхижүүлхын түлөө тэмсэлшэдэй түрүүшын зэргэнүүдтэ ябагты!

(Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 33 жэлэй ойдо зорюулагдаһан, Һүхэсоюзна Коммунистическэ (большевигүүдэй) Партиин Центральна Комитедэй Уряануудһаа).

СОВЕТСКЭ ЭМХИ ЗУРГААНУУДТА ҮБУУЛАГДАХА ПАРТИЙНА ХҮДЭЛМЭРИ

Социалистическэ гүрэн өөрынхөө бүхы олоянзын, олон талатай ба шадабари түгэс аппарадтаа хамта, коммунизм байгуулха шухалын шухала зэбсэг мүн. Арадаар байгуулагдаһан ба хизаргадаг манай гүрэнэй аппарат —дэлхэй дээрэ эгээн демократическэ аппарат юм. Социалистическэ гүрэнэй хүсэ ба шадалые ургуулха тухай, советскэ хүнүүдэй бүхы материальна ажаһуулалай ба культурна хэрэглэлые бүри хүсэд дүүрэнээр ба бүхы талаарнь хангаха тухай анхарал оролдолго гаргахаһаа ондоо зорилгонууд ба интересүүд гэжэ тус аппарадта байхагүй.

Советскэ гүрэнэй аппарадта манай ороной ажалшад хизаартай еҳээр найдадаг, дурладаг ба үндэлдэг.

Советскэ гүрэнэй аппарадые бүхы хэмжээгээр бэхижүүлхэ тухай, коммунизмын хэрэгтэ үнэн шударгуу хүдэлмэрилэгшэдые гүрэнэй аппарадта шэлэн олохо ба дэбжүүлхэ, тэдэниие хүмүүжүүлхэ, советскэ аппарадай хүдэлмэриин формо ба методые улам һайжаруулха тухай Ленин—Сталинай парти эсэшэ сусашаһуйгөөр оролдолог байгаа, оролдожо байна.

Гүрэнэй аппарадай хүдэлмэрилэгшэд, советскэ албахаагшад — арадай зарсанар болоно. Парти хадаа бүхы практическа хүдэлмэридөө нинтэ гүрэнэй интересүүдые хүтэлбэри болгодог, парти ба правительствын директивэнүүдые ажал хэрэг дээрэ бүриин бэелүүлдэг, советскэ хуули ёные ба гүрэнэй жаяг заршамые бэхижүүлдэг байхаар советскэ албахаагшадай олонтоото кадрнуудые бүргадаг байха юм. Ажалша арадай дундаһаа урган гараһан ба арадайнгаа туһада ажалладаг манай советскэ албахаагшад бүлтадаа үндэр дээдэ моральна шанартай, хүдэлмэридөө үүсхэлтэй ба бүтээсэтэй, ажалшадай хэрэгһэлдэнь анхаралтайгаар хандадаг, хойрог ба нобшо ябадалда эбсэшэгүй байдаг. «Советскэ административнай машина хадаа,—гэжэ В. И. Ленин заана,—нарин нигтаар, үнэн сэхээр, эршэмтэйгээр хүдэлмэрилдэг байха ёһотой».

Советскэ эмхи зургаануудай бүхы хүдэлмэридэнь партийна организацинууд ба тэндэ хүдэлмэрилдэг коммунистнууд ехэ үүргэ дүүргэдэг.

Советскэ эмхи зургаануудай партийна организацинуудай зорилго юуб гэхэдэ, тэдэнэр манай эмхи зургаануудтаа дотор советскэ гүримые үнэхөөр һайнаар сахигшад байха ёһотой гэжэ нүхэр Сталин үшөө 1926 ондо зааһан байна. **«Бүхы партийн ажабайдалтай советскэ ячейкэнүүдэй холбоотой байхые, советскэ ба ажахын аппарадые улам һайжаруулха, тодорхойгоор ажалладаг болгохо ба хүн зондо бүри дүтэнүүлхэ, үнэн сэхэ ба нарин хянуур болгохо ябадалдань партида үүнэлдаг байлга туйлаха хэрэгтэй»** гэжэ нүхэр Сталин хэлэнэ.

Нүхэр Сталинай заабаринуудые хүтэлбэри болгон, советскэ эмхи зургаануудай партийна организацинууд гүрэнэй аппарадай хүдэлмэрилэгшэдые идейно-политическэер хүмүүжүүлхэ ба политическэер хатуужуулха ехэ хүдэлмэри ябуулна, марксистско-ленинскэ теори шудалха ба мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ хэрэгтэнь советскэ албахаагшадта туһална. Шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэлые дэлгэрүүлэн, партийна организацинууд хойрог нобшо ябадалтай эрид шууд тэмсэнэ, урдаа табигдаһан эрилтэнүүдые советскэ эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй дүүргэжэ шадахаар байха ябадал туйлана.

Ажахые хүтэлбэрилхэ большевистскэ метод гэдэг юуб гэхэдэ, советскэ ба ажахын органуудые бүхы хэмжээтээр бэхижүүлхэ, парти ба правительствын директивэнүүдые хаһа саг соонь бэелүүлгэ туйлаха, урдаа табигдаһан зорилгонуудые дүүргэхэ хэрэгтэ советскэ ба ажахын аппарадай хүдэлмэрилэгшэдэй үүсхэлые бүхы хэмжээгээр хүгжөөхэ шухала.

Советскэ эмхи зургаануудтахи партийна эхин организацинуудай эрхилдэг партийно-политическэ хүдэлмэриие улам һайжаруулха гээшэ советскэ аппарадай хүдэлмэриие саашадань һайжаруулха шухалын шухала услови мүн.

Өөрынгөө эмхи зургаанай аппарадые бүри һайжаруулха, албахаагшадай дунда ажалай ба гүрэнэй жаяг заршам бэхижүүлхэ, хойрог нобшо, тушаалайнгаа эрхые хэтэргэхэ, эзэн бусаар хандадаг ба политическэ оһол назагай ябадалнуудые зайсуулха хүдэлмэридэ партийна организаци бүхэнэй эдэбхитэйгээр хабаадахань шухала.

Советскэ эмхи зургаануудтахи партийна организацинууд үйлэдбэриин организацинуудһаа юугээрээ илгаатайб гэхэдэ, администрациин ажал-ябуулгые хинаха эрхэгүй. Зүгөөр, эдэнэр эмхи зургаанай хүдэлмэридэхи элирүүлэгдэһэн дутуунууд тухай партийна дээдэ органуудта хаһа соонь мэдээсэхэ уялгатай, хүдэлмэридэхи дутуу дунданууудтай эбсэдэггүй большевистскэ шанга эрилтэ табидаг байлга советскэ эмхи зургаан бүриин партийна организацида хамаатай.

Ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтануудта бэлэдхэл мүнөө манай орон дотор үргэнөөр дэлгэрбэ. Энэ кампани хадаа олониитэ арадтай Соведүүдэй холбоо барисаае үшөө ехээр үргэдхэхэ, Соведүүдэй хүдэлмэридэ ажалшадай үргэн эдэбхитэдые шэнээр элсүүлхэ ябадалда туһалха байна.

Ажалшад болбол һунгуулиин кампаниин үедэ—һунгалтануудай урда тээхи суглаанууд дээрэ, депутадуудта кандидадуудтай уулзалганууд дээрэ нютагай Соведүүдэй хүдэлмэриин дутуунуудые тэмдэглэхэ, ажал-ябуулгыень улам һайжаруулха дурадхалнуудые оруулха байна. Партийна организацинууд хадаа нютагай Соведүүдэй, советскэ ба ажахын организацинуудай зарим хүдэлмэрилэгшэдэй хүдэлмэриие шүүмжэлһэн үнэн зүб шүүмжэлэлнүүдые дэмжэхэ ба бүхы хэмжээгээр хүгжөөхэ, һунгашадай тэмдэглэһэн дутуунуудые дары зайлуулха ябадал хангаха ёһотой.

Советскэ эмхи зургаануудтахи олонхи партийна организацинууд өөһэдынгөө харюусалгатай зорилгонуудые зүбөөр ойлгодог ба тэдэнээ амжалтатайгаар дүүргэдэг байна. Тэдэнэр партийно-эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэриие, советскэ албахаагшадай марксистско-ленинскэ хүмүүжэлгые бүри үргэнөөр ябуулна, аппарадай ажал-ябуулые улам һайжаруулхын түлөө, ажалшадай эрилтые бүхы талаарнь хангахын түлөө тэмсэнэ.

Гэхэ зуура, гүрэнэй аппарадай хүдэлмэриие һайжаруулха хэрэгтэ зарим партийна организацинуудай уялганууда дүүргэдэггүй байхань гэмшэлтэй.

Нютагай партийна органууд хадаа советскэ эмхи зургаануудтахи партийна организацинуудай хүдэлмэриин дүй дүршэлые саг үргэлжэ шэнжэлхэ, тэдэнэй үүсхэлые хүгжөөхэ, эрхим дүй дүршэлые согсолхо ба дэлгэрүүлхэ, советскэ эмхи зургаан бүхэндэхи партийна хүдэлмэриин хэмжээе дээшэлүүлхэ ёһотой.

Мүнөөнэй условидо советскэ гүрэнэй аппарат, манай советскэ эмхи зургаанууд хадаа коммунистическэ байгуулалтын тон харюусалгатай зорилгонуудые шиидхэнэ. Советскэ эмхи зургаануудтахи партийна организацинуудые бэхижүүлгэ, партийно-политическэ бүхы хүдэлмэриин хэмжээе дээшэлүүлхэ ябадал хадаа советскэ эмхи зургаануудай бүтээмжэтэй һайнаар, шадабаритайгаар ба нарин нигтаар хүдэлмэрилхэ, манай орон дотор коммунистическэ байгуулалта эрхилхэ агууехэ программа бэелүүлхын түлөө шангаар тэмсэхэ ябадалай нүхэсэл мүн.

(«Правдын» түрүү бэшэгһээ).

СССР-эй Министрнүүдэй Советтэ

1950 оной ноябриин 5-най воскресеньедэ амарха үдэрые ноябриин 6-най понедельниктэ болгохо гэжэ СССР-эй Министрнүүдэй Совет тогтообо.

Агууехэ Октябриин хүндэлэлдэ

☆ ☆☆ ☆

Улан-Удын мебельнэ фабрикада Октябриин урдахи мүрысөөн улам эршэдэһээр. Эндэ модошо дархан И. Хамаганов гэгшэ удэр бүриингөө нормые—160 процент дүүргэн, индивидуальна мүрысөөндэ түрүүлэн ябана. Тэрэ гансахан эрхим һайн шанартай продукци бүтээнэ. Зураг дээрэ: стахановец Хамаганов ажаллажа байна.

З. Веснинагай фото.

Түмэрзамшад һайндэрэй урда тээ

Зүүн-Сибириин түмэр замай Улан-Удын отделениин предприятинуудай ба станцинуудай коллективүүд Агууехэ Октябриин 33-дахи жэлэй ойе ажалай ехэнүүд амжалтануудаар угтахын тула дээшэлүүлэгдэһэн уялганууде абаад, социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхи ехэтэйгээр хабаадалсажа байна.

Гансахан Наушки станциин коллектив сентябрь һара соо ашаа тээхэ түсэбөө хоёр дахин үлүүлэн дүүргэжэ, мүн сентябрь, октябриин түрүүшын хахад соо вагонуудай миин байлгые сүүдхэдээ 4 час хүрэтэр хороогоо.

Түмэрзамшад ашаалагдаһан вагонуудые аян замдань түргэнөөр ябуулха гэһэн нэгэл эрмэлзэлгэтэйгээр хүдэлмэрилнэ. Станцинууд дээрэ поезднуудай техническэ харуулһан түргэн методээр хэгдэдэг болоо.

Улан-Удэ станциин вагоннигууд сентябрь, октябрь һарануудта 300 шахуу поезднуудые түргэн методээр шалган ябуулаа. Тихэдэ гарантийна марктайгаар 760 поезднуудые бүридхөө. Паровозно депогой машинистнүүд хүсэтэ паровозуудаа стахановскаар жолоодон, толотомо амжалтануудые туйлана.

Ахалагша машинист нүхэр Тихомиров октябрь һарада паровозойнгоо гүйлгые дунда зэргээр сүүдхэ соо 60 километрээр дээшэлүүлээ. Тэрэ хадаа паровозоо лунинска методээр харуулһалан, заһабарида гаргашалагдаха байһан хэдэн мянган түхэригые һара бүридэ арбилна. Мүн ахалагша машинист нүхэр Капустин абаһан уялгаяа баһал нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлжэ байна. Паровозойнгоо гүйлгые сүүдхэ соо 40 километрээр түргэдхэхэ зуураа, тэрэ болбол 10 гаран тонно түлишэ һара бүхэндэ арбилна.

Паровозуудые дүүрэн хүсөөрнь ашаглалга депогой хүдэлмэришэдһөө ехээр дулдыдана. Тиимэһээ, паровозно депогой коллектив Октябриин урдахи мүрысөөндэ хамсыгаа шуужа оролсонхой. Депогой кузнечнэ цехын (мастерынь нүхэр Холодков) түмэршэ дархашуул хэзээ хэзээнэйхиһээ амжалтатайгаар хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэр халаан бүхэнэйнгөө нормын дүүргэлтые 180 процент хүрэтэр дээшэлүүлэн, жэлэйнгээ даалгабариие дүүргэхэ дүтэлөө.

Түмэршэ дархашуул Кузнецов, Смирнов ба бусад халаан соо хоёр нормо дүүргэжэ, бүгэдэндэ эрхим жэшээ харуулжа ябана.

В. Бабошкин, — Улан-Удын отделениин политотделэй начальнигай орлогшо.

Ленинэй орденто ПВЗ-гэй паровозхабсаралгын цехын бригадир Михаил Добрынинай хүтэлбэрилдэг бригадынхид Октябриин хүндэлэлдэ шэн зориг-тойгоор ажаллажа стахановска бригада болонхой. Тэдэнэр октябрь һарынгаа даалгабариие 264 процент дүүргээ. Зураг дээрэ: бригадир Добрынин паровозой мөөрөй заһабарилжа байна.

З. Веснинагай фото.

Загаһашадай бэлэгүүд

Агууехэ Октябриин 33 жэлэй ойе загаһа барилгынгаа жэлэй түсэб дүүргэлгээр угтаха гэһэн уялгаяа Хойто-Байгалай загаһашад амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна.

Хэрбээ бүхы загаһашад һарын эхеэр үдэр бүри 500—600 пүүд загаһа баридаг байгаа һаа, мүнөө 1500—2000 пүүд барина. Туе аймагай олзоборилгын 4 колхозуудай гурбаниинь 1951 оной түсэбөөр загаһа барижа байна.

Гүрэндэ загаһа барилгын 9 бригадануудай 4-ниинь октябриин 20-до 4-дэхи кварталайнгаа түсэбүүдые дүүргэһэн байха юм.

Тэдэнэрэй дундаһаа нүхэр Уваровай бригада ноябриин 7 хүрэтэр жэлэйнгээ түсэбые дүүргээ, жэлэй эсэс хүрэтэр 50 центнер загаһа түсэбһөө гадуур бариха уялга сентябрь соо абаһан аад, октябриин 20-до жэлэйнгээ түсэбэй дээдэ тээ 191 центнер загаһа гүрэндөө тушааба.

Социалистическэ туһаламжа

Түмэр замые үбэлдэ саг соонь бэлэдхэхэ ябадал ажахын-политическэ удхашанартай хэрэг мүн. Энээниие һайн ойлгоһон 11-дэхи дистанциин механическа мастерскойн хүдэлмэришэд болбол хуршэ 2-дохи околоткын түмэрзамшадта харгы замаа үбэлдэ бэлэдхэхэ хэрэгтэнь социалистическэ туһаламжа үзүүлбэ. Тэдэнэр хүдэлмэриингөө һүүлээр 2 удэр соо харгы дээрэ гаражка, хуушарһан шпалнуудые һэлгэхэ, электрогагнуури хэхэ талаар ехэхэн туһаламжа үзүүлээ.

Мүнөө хоёрдохи околотко үбэлдэ түгэс бэлэн болоод, Октябриин һайндэрые угтажа байна. Энэ хүдэлмэри дээрэ ажаллахадаа, слесарь Монахов, электросварщик Синюхов, кузнец Панкратенко, молотобоец Мартынов гэгшэд стахановска ажалаараа шалгаржа, Октябриин урда тээхи мүрысөөндэ түрүүлнэ.

Н. Святогор.

В. И. Ленинэй Зохёолнуудай гушан нэгэдэхи том

ВКП(б)-гэй ЦК-гэй дэргэдэхи Маркс—Энгельс—Ленинэй Институдаар хэблэлдэ бэлэдхэгдээд, В. И. Ленинэй Зохёолнуудай дүрбэдэхи хэблэлэй гушан нэгэдэхи том хэблэгдэжэ гаргагдаба.

Интервенциин гол хүсэнүүдые эсэслэн бута сохилгын үедэ., Антантын һүүлшын табигдамалнуудта—сагаанполягуудта ба Врангельда эсэргүү дайнай үедэ, 1920 оной апрельһээ декабрь хүрэтэр В. И. Ленинэй бэшэһэн Зохёолнууд гушан нэгэдэхи том дотор ороо.

Томой гол удхань хадаа Советскэ республикые хамгаалгада, социалистическэ байгуулалтын зорилгонуудта ба уласхоорондын коммунистическэ хүдэлөөнэй асуудалнуудта зорюулагдаһан зохёолнууд болоно.

«Коммунизм доторхи «зүүнэй талабарилгын» үхибүүн ёһоной үбшэн» гэжэ ном тус том дотор оронхой, тэрэ ном соогоо Ленин болбол большевизмын түүхын, ородой гурбан революциин ба советскэ гүрэнэй оршожо байһан түрүүшын жэлнүүдэй дүршэлэй үндэһэ һуури дээрэ пролетарска революциин ба пролетариадай диктатурын теориие, ленинизмын стратеги ба тактикые саашадань хүгжөөгөө; Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин ба большевистскэ партиин революционно дүршэлэй уласхоорондын удхашанарые элирүүлэн харуулаа. Ленин хадаа хүдэлмэришэнэй хүдэлөөн доторхи гол дайсаниинь уласхоорондын оппортунизм болоно гэжэ харуулһан ба II Интернационалай лидернүүдые империалистическэ бандитизмдэ хабаадалсагшад гээшэ гэжэ элишэлэн сохиһон байна; уласхоорондын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөн доторхи «зүүнэй» коммунистнуудай антимарксистска сектантска тактикые эрид шууд шүүмжэлһэн байха юм.

Коммунистическэ Интернационалай хоёрдохи конгрессые бэлэдхэлгэдэ хамаатай документнүүд, мүн тэрэшэлэн конгресс дээрэ хэһэн элидхэлнүүд ба хэлэһэн үгэнүүд том дотор ехэ һуури эзэлнэ. Тэдэнэр гэхэдэ: «Национальна ба колониальна асуудалнууд тухай тезисүүдэй анха түрүүшын набросок», «Аграрна асуудал тушаа тезисүүдэй анха түрүүшын набросок», «Коммунистическэ Интернационалай хоёрдохи конгрессэй гол зорилгонууд тухай тезисүүд», «Коммунистическэ Интернационалда абаха условинууд» 1920 оной июлиин 19-дэ хэһэн «Уласхоорондын байдал тухай ба Коммунистическэ Интернационалай гол зорилгонууд тухай элидхэл ба бусад болоно. Эдэ документнүүд дотор уласхоорондын коммунистическэ хүдэлөөнэй программна, эмхидхэлэй ба тактическа принципүүд үндэһэлэн найруулагданхай.

Советскэ республикын уласхоорондын ба дотоодын байдал тухай РКП(б)-гэй Бүхэроссийска IX конференци дээрэ, Московско губернскэ конференци дээрэ, мүн профессиональна союзуудай съезднүүд дээрэ хэлэһэн үгэнүүд соогоо Ленин болбол Советскэ Россие буржуазно-помещичье Польшын ба Врангелиин туһаламжаар үгы хэхэ гэһэн Антантын шэнэ түсэбые элишэлэн бута сохёо, интервентнүүдые илаха ябадал эмхидхэхын тула бүхы хүсэнүүдээ жагсаахыень хүдэлмэришэн анги ба ажалша олонитые уряалаа; буржуазно-помещичье Польшын ба Врангелиин сэрэгэй хүсэнүүдые бута сохилгодо туйлаһан Улаан Армиин амжалтануудай дүнгүүдые гаргаа.

1920 оной декабриин 21-дэ «Соведүүдэй VIII съездын РКП(б)-гэй фракци дээрэ концессинүүд тухай хэһэн элидхэл», 1920 оной декабриин 22-то «Арадай Комиссарнарай Соведэй ажал-ябуулга тухай хэһэн элидхэл», «Электрификаци тухай хэһэн элидхэл тушаа Соведүүдэй VIII съездын резолюциин проект» гэһэн бүлэг документнүүд ба бусад хадаа үгэнэй ба ажахын байгуулалтын асуудалнуудта: ороной арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба социалистическэ ёһоор хүгжөөхэ хэрэгтэ электрификациин удхашанарые үндэһэлэн тайлбарилгада зорюулагданхай.

Пролеткультын съезддэ зорюулагдаһан, «Пролетарска культура тухай» резолюциин проект дотороо, мүн «Арадай гэгээрэлэй губернскэ ба уезднэ таһагуудай политпросведүүдэй Бүхэроссийска зүблөөн дээрэ 1920 оной ноябриин 3-да хэлэһэн үгэ» соогоо Ленин болбол культура тушаа партиин шугамые пролеткультын хазагайруулһан ябадал шүүмжэлнэ; социалистическэ культурые байгуулгада партиин ба пролетарска гүрэнэй үүргые элирхэйлнэ; хүн түрэлтэнэй ухаан бодолой ба культурын эрхим һайн туйлалгануудта марксизмын хандадаг хандалые харуулна; пролетариадай диктатурые бэхижүүлхын түлөө тэмсэлдэ гэгээрүүлгын ба искусствын зорилгонуудые тодорхойлно.

1920 оной октябриин 2-то залуушуулай Российска коммунистическэ союзай Бүхэроссийска III съезд дээрэ хэлэһэн «Залуушуулай союзуудай зорилгонууд» гэһэн үгэ соогоо Ленин хадаа залуушуулай коммунистическэ союзай үндэһэн зорилгонуудые—залуу үетэнэй коммунистическэ һуралсал ба хүмүүжэлгые тодорхойлон харуулна; коммунистическэ общество байгуулхын түлөө пролетариадай ба бүхы ажалшадай тэмсэлтэй коммунистическэ һуралсалай таһаршагүй холбоотой байһые харуулна; коммунистическэ моралиин принципүүдые үндэһэлэн харуулна.

Урдань В. И. Ленинэй зохёолнуудта ороогүй байһан 21 документнүүд тус том соо оруулагдаа.

Ороноо хамгаалгые хүтэлбэрилхэ талаар, советскэ гүрэниие бэхижүүлхэ талаар В. И. Ленин И. В. Сталин хоёрой суг ажаллаһые ба нигта хани барисаатай байһые харуулһан бүлэг документнүүд том дотор оронхой. Тэдэнэр гэхэдэ: 1920 оной июлиин 17-до эльгээгдэһэн «И. В. Сталинда телеграмма», 1920 оной августын 2-то эльгээгдэһэн «И. В. Сталинда телеграмма», 1920 оной августын 4-дэ эльгээгдэһэн «И. В. Сталинда телеграмма», 1920 оной августын 11 дэ эльгээгдэһэн «И. В. Сталинда телеграмма», 1920 оной октябриин 29-дэ эльгээгдэһэн «И. В. Сталинда телеграмма», 1920 оной ноябриин 13-да эльгээгдэһэн «И. В. Сталинда телеграмма», «В. И. Ленин И. В. Сталин хоёрой хоорондо сэхэ утаһаар хөөрэлдэһэн хөөрэлдөөнһөө» гэһэн документнүүд болоно.

В. И. Ленинэй Зохёолнуудта оруулагдаһан документнүүд соогоо нимэнүүдынь түрүүшынхеэ тунхаглагдаба гэбэл: Польшотой эб найрамдал баталха тухай асуудалаар 1920 оной июлиин 12 гү, али 13-да И. В. Сталинда эльгээгдэһэн телефонограмма, «Профессиональна союзуудай зорилгонууд ба тэдэниие бэелүүлгын методүүд» гэһэн резолюциин проект», «МК-дэ һунгаха һунгалтанууд туша РКП(б)-гэй Московско губернскэ конференци дээрэ 1920 оной ноябриин 21-дэ хэлэһэн үгэ» болоно.

(ТАСС).

ЛЕНИН БА СТАЛИН—АГУУЕХЭ ОКТЯБРЬСКА СОЦИАЛИСТИЧЕСКЭ РЕВОЛЮЦИИЕ ЗОРИГЖУУЛАГШАД БА ЭМХИДХЭГШЭД МҮН

1917 оной ноябриин 7 (октябриин 25) — манай Эхэ ороной ажабайдалда агууехэ түүхэтэ үдэр мөн. Большевигүүдэй партиин хүтэлбэри доро манай орон дотор Агууехэ Октябрьска социалистическэ революци илаһан байна. Россин хүдэлмэришэн анги социализм тээшэ замые анха түрүүн табиба. Энэ бүхэдэлхэйнтүүхэтэ илалта болбол партиин ба хүдэлмэришэн ангиин гениальна вождьнор, социалистическэ революциин агууехэ стратегүүд, советскэ гүрэнэй үндэһэ һуури табигшад ба хүтэлбэрилэгшэд—Ленинэй ба Сталинай нэрэнүүдтэй таһаршагүй холбоотой юм.

Марксизмын бүхы дайсадта эсэргүү шэрүүн цанга байлдаануд соогуур Ленин, Сталин хадаа пролетарска революционно партие — шэнэ түхэлэй партие, большевигүүдэй партие байгуулаа. Энэ парти болбол хаанта засагай, помещигүүдэй ба капиталистнуудай хэдэн зуун жэлэй дарлалтаһаа ажалшадые сүлөөлхын түлөө тэмсэлые толгойлһон байна. Ленин ба Сталин болбол империализмын үедэхи пролетариадай ангиин тэмсэлэй шэнэ оршон байдалтай зохилдуулан, партие революционно стратегеэр ба тактикаар зэбсэгжүүлээ. Капиталистическэ обществын эгээл дарлагданхай ба мүлжэгдэнхэй анги ба тэрээнтэй хамта эгээл революционно ба эмхитэй анги байһан пролетариат лэ хаанта засагта эсэргүү тэмсэлдэ бүхы арадай гегемон, хүтэлбэрилэгшэ байжа шадаха, капитализмда эсэргүү, социализмын илалтын түлөө тэмсэлдэ бүхы ажалшадые ба мүлжэгдэгшэдые хүтэлбэрилэгшэ байжа шадаха гэжэ тэдэнэр харуулаа.

Капитализмын империалистическэ шатые марксистска гениальнаар шэнжэлһэнэй үндэһэ һуури дээрэ Ленин ба Сталин болбол империализмын үедэ ганса, тусгаарлан абтаһан, капиталистическэ орондо социализм илажа болохо гэһэн тобшолол хэһэн байгаа. Энэ хадаа социалистическэ революциин шэнэ, түгэс бүрин теори байгаа. Энэ теорёор зэбсэглэгдэһэн большевигүүдэй парти Ленинэй ба Сталинай хүтэлбэри доро ябажа, капиталистнуудай ба помещигүүдэй засагые унагаахын түлөө, манай орон дотор социализмын илахын түлөө тэмсэлдэ дэлхэй дээрэ эгээл революционно российска пролетариадые толгойлоо һэн.

* * *

1917 оной февральда Россида буржуазно-демократическа революци болоод, хаанта засагые усадхаһан байна. Большевигүүдээр хүтэлбэрилэгдэһэн героическа пролетариат революци хээ, тэрэ хадаа «эб найрамдалай түлөө, талханай түлөө, эрхэ сүлөөгэй түлөө» оломиллион таряашадай хүдэлөөе толгойлоо. Революциин түрүүшын үдэрнүүдһээ эхилэн хүдэлмэришэнэй ба солдадуудай депутадуудай Соведүүд бии болоод, тиихэдэ байгуулагдаһан Сагзуурын буржуазна правительствотай эзэргэ оршожо байгаа. Хоёр засагта байдал тохёолдобо. Революци хэһэн ба шуһаяа адхаһан хүдэлмэришэд ба таряашад эб найрамдалшье, газаршье, талхашье абаагүй, юундэб гэхэдэ, Сагзуурын буржуазна правительство засагые гартаа абаад, харин революциин байгуулһан хүдэлмэришэнэй ба солдадуудай депутадуудай Соведүүд дотор эбсэгшэд — меньшевигүүд ба эсернүүд эзэрхэжэ байгаа. Тэдэнэр болбол хүдэлмэришэдэй ба таряашадай шухала интересүүдтэ үрбаһан юм. Революциин гүйсэд илалта туйлахын тулада урагшаа үшөө нэгэ алхам хэхэ ба Соведүүдые меньшевигүүдһээ, эсернүүдһээ сэбэрлэхэ, эдэ Соведүүдтэ засаг дамжуулан үгэхэ шухала байгаа.

В. И. Ленин үшөө Швейцарида байхадаа революци тухай түүрүүшын мэдээнүүдые абаһан байна. Хаанта засагые унагаалга хадаа революциин нэгэдэхи шата мөн, партиин зорилгонь — революциин хоёрдохи шата дээрэ пролетариадай илалта бэлэдхэхэ ябадал болоно гэжэ Ленин «Холоһоо бэшэһэн бэшэгүүд» соогоо бэшээ һэн.

Энэ тон харюусалгата үедэ нүхэр Сталин Туруханска сүлэлгэһөө революционно Россин столица —Петроград бусажа ерэбэ. Нүхэр Сталин болбол буржуазно-демократическа революцие социалистическэ болгон үргүүлхын түлөө тэмсэлдэ партиие нигтаар жагсааба. «Правдада» толилогдоһон тэрэнэй статьянуудһаа большевигүүд өөһэдынгөө хүдэлмэриин хүтэлбэрилхы принципиальна заабаринуудые абадаг һэн. Нүхэр Сталин хадаа Сагзуурын правительствын империалистическэ үг удхысень элирүүлһэн, меньшевигүүдэй ба эсернүүдэй үрбагша политикые уудалан элишэлһэн, революциие саашадань дэлгэрүүлхэ, Соведүүдые хаа хаанагүй бэхижүүлхэ, хүдэлмэришэдые тэрэ дары зэбсэгжүүлхэ гэжэ урналдаг байгаа.

Апрелиин 3-да (16-да) В. И. Ленин Россида бусажа ерээ. Тэрээнэйнгээ үглөөдэр Ленин хадаа өөрынгөө алдарта Апрельскэ тезисүүдые найрүүлан хэлээ һэн. В. И. Ленин болбол буржуазно-демократическа революциһаа социалистическэ революцида оролгын түлөө тэмсэлэй гениальна тусэбые тус тезисүүд соогоо партида зохёожо үгэһэн ба пролетариадай диктатурын эгээл эрхим политическэ формо болохо Соведүүдые эмхидхэхэ лозунг табиһан байна. Большевигүүдэй парти ба революционно пролетариат хадаа Ленинэй Апрельскэ тезисүүдые угааехэ ханалтатайгаар угтаа һэн.

Апрелиин 24-дэ (майн 7-до) Петроградта большевигүүдэй Бүхэроссийска VII (Апрельскэ) конференци нээгдэбэ. Конференциин хүдэлмэриин үндэһэниинь ленинскэ тезисүүд болоо һэн. Элидхэлнүүд соогоо ба үгэ хэлэхэдээ Ленин болбол революциин бүхы үндэһэн асуудалнуудаар гол заабаринуудые үгэһэн ба партиин тактикые хараалһан байна. Партиин зорилгонь хадаа «буржуазида засаг үгэһэн» революциин нэгэдэхи шатаһаа «тэрэнэй хоёрдохи шатадань» оролгые бэелүүлхэ ябадал байгаа, «энэ шата хадаа пролетариадай ба эгээл үгытэй таряашадай гарта засаг үгэхэ ёһотой байгаа» (Зох., т. 24, нюур 4). Ленин болбол «Бүхы засагые Соведүүдтэ!» гэһэн лозунгые партиин эгээл дүтын зорилго болгон табяа һэн.

Национальна асуудалаар нүхэр Сталинай хэһэн элидхэл ехэ удхашанартай байгаа. Национальна асуудалаар марксистско-ленинскэ шууд сэхэ шугамые хүгжөөжэ, нүхэр Сталин болбол большевистскэ национальна политикын үндэһэ һуури табиһан, бэеэ даанхай гүрэн байгуулха хүрэтэрөө нацануудай бэеэ тодорхойлхо эрхые аршалан хамгаалһан байна. Ленинско-сталинска национальна политика болбол Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциие дарлагдаһан национальностьнуудай дэмжэхэ ябадал партида хангаһан байна.

Социалистическэ революци хэхэ гэһэн ленинскэ хараа шугамда эсэргүүсэн конференци дээрэ Каменев, Рыков гэгшэд үгэ хэлээ. Тэдэнэр болбол социалистическэ революци хэхын тулада Росси болбосороогүй, Россида имагта буржуазна республика байжа болохо гэжэ меньшевигүүдые дууряан мэдүүлээ һэн. Ленин ба Сталин хадаа урбагша Каменев, Рыков гэгшэдэй ба тэдэнэй олонбэшэ дахагшадай оппортунистическэ хараа шугамые элирүүлэн бурууашаагаа һэн. Конференци болбол Ленинэй ба Сталинай хойноһоо нэгэн һаналтайгаар ябажа, буржуазно-демократическа революциие социалистическэ болгон үргүүлхын түлөө тэмсэлдэ партиие зорюулһан байха юм.

Апрельскэ конференциин шиидхэбэринүүдэй үндэһөөр большевигүүдэй парти хадаа олониитые большевистскээр хүмүүжүүлхэ ба эмхидхэхэ тон ехэ хүдэлмэри хэжэ эхилээ. Революционно стратегиин агууехэ мастернууд — Ленин ба Сталин болбол революциин политическэ армиие оролдосотойгоор ба эсэшэ сусашагүйгөөр шэрээжэ байгаа. Тэдэнэй хүтэлбэри доро большевигүүдэй парти ленинскэ политикые олониитэдэ тэсэмгэйгээр ойлгуулдаг, меньшевигүүдэй ба эсернүүдэй эбсэгшэ политикые хайра гамгүйгөөр уудалан элишэлдэг, олониитые өөһэдынгөө талада оруулдаг ба илалтата социалистическэ революцида тэрэниие бэлэдхэдэг байгаа. Большевигүүдэй хүдэлмэри гайхамшагта аша үрэнүүдые үгэдэг һэн: олониитын революционно эдэбхинь нютаг бүхэндэ ургажа байгаа, большевистскэ партида тэдэнэй этигэлынь ба дура инаглалынь ургажа байгаа. Энэ үедэ парти болбол революциин амгалан хүгжэхэ тухай заабариие хүтэлбэри болгодог байгаа.

* * *

Июльдэ меньшевигүүд ба эсернүүд империалистическэ буржуазитай ба сагаангвардейскэ генералнуудтай холбоо байгуулан, Петроградта хүдэлмэришэдэй ба солдадуудай амгалан демонстрациие шэрүүнээр дараһан, большевистскэ партиие добтолһон, революционно организациннуудые бутаргажа, партиин эдэбхитэй ажал-ябуулагшадые арестовалжа эхилһэн байгаа. Лениние арестовалха тухай захиралта үгтөө һэн. Нүхэр Сталин болбол правительствын империалистическэ үг удхысень элирүүлһэн, меньшевигүүдэй ба эсернүүдэй үрбагша политикые уудалан элишэлһэн, революциие саашадань дэлгэрүүлхэ, Соведүүдые хаа хаанагүй бэхижүүлхэ, хүдэлмэришэдые тэрэ дары зэбсэгжүүлхэ гэжэ урналдаг байгаа.

Апрелиин 3-да (16-да) В. И. Ленин Россида бусажа ерээ. Тэрээнэйнгээ үглөөдэр Ленин хадаа өөрынгөө алдарта Апрельскэ тезисүүдые найрүүлан хэлээ һэн. В. И. Ленин болбол буржуазно-демократическа революциһаа социалистическэ революцида оролгын түлөө тэмсэлэй гениальна тусэбые тус тезисүүд соогоо партида зохёожо үгэһэн ба пролетариадай диктатурын эгээл эрхим политическэ формо болохо Соведүүдые эмхидхэхэ лозунг табиһан байна. Большевигүүдэй парти ба революционно пролетариат хадаа Ленинэй Апрельскэ тезисүүдые угааехэ ханалтатайгаар угтаа һэн.

Апрелиин 24-дэ (майн 7-до) Петроградта большевигүүдэй Бүхэроссийска VII (Апрельскэ) конференци нээгдэбэ. Конференциин хүдэлмэриин үндэһэниинь ленинскэ тезисүүд болоо һэн. Элидхэлнүүд соогоо ба үгэ хэлэхэдээ Ленин болбол революциин бүхы үндэһэн асуудалнуудаар гол заабаринуудые үгэһэн ба партиин тактикые хараалһан байна. Партиин зорилгонь хадаа «буржуазида засаг үгэһэн» революциин нэгэдэхи шатаһаа «тэрэнэй хоёрдохи шатадань» оролгые бэелүүлхэ ябадал байгаа, «энэ шата хадаа пролетариадай ба эгээл үгытэй таряашадай гарта засаг үгэхэ ёһотой байгаа» (Зох., т. 24, нюур 4). Ленин болбол «Бүхы засагые Соведүүдтэ!» гэһэн лозунгые партиин эгээл дүтын зорилго болгон табяа һэн.

Национальна асуудалаар нүхэр Сталинай хэһэн элидхэл ехэ удхашанартай байгаа. Национальна асуудалаар марксистско-ленинскэ шууд сэхэ шугамые хүгжөөжэ, нүхэр Сталин болбол большевистскэ национальна политикын үндэһэ һуури табиһан, бэеэ даанхай гүрэн байгуулха хүрэтэрөө нацануудай бэеэ тодорхойлхо эрхые аршалан хамгаалһан байна. Ленинско-сталинска национальна политика болбол Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциие дарлагдаһан национальностьнуудай дэмжэхэ ябадал партида хангаһан байна.

Социалистическэ революци хэхэ гэһэн ленинскэ хараа шугамда эсэргүүсэн конференци дээрэ Каменев, Рыков гэгшэд үгэ хэлээ. Тэдэнэр болбол социалистическэ революци хэхын тулада Росси болбосороогүй, Россида имагта буржуазна республика байжа болохо гэжэ меньшевигүүдые дууряан мэдүүлээ һэн. Ленин ба Сталин хадаа урбагша Каменев, Рыков гэгшэдэй ба тэдэнэй олонбэшэ дахагшадай оппортунистическэ хараа шугамые элирүүлэн бурууашаагаа һэн. Конференци болбол Ленинэй ба Сталинай хойноһоо нэгэн һаналтайгаар ябажа, буржуазно-демократическа революциие социалистическэ болгон үргүүлхын түлөө тэмсэлдэ партиие зорюулһан байха юм.

Апрельскэ конференциин шиидхэбэринүүдэй үндэһөөр большевигүүдэй парти хадаа олониитые большевистскээр хүмүүжүүлхэ ба эмхидхэхэ тон ехэ хүдэлмэри хэжэ эхилээ. Революционно стратегиин агууехэ мастернууд — Ленин ба Сталин болбол революциин политическэ армиие оролдосотойгоор ба эсэшэ сусашагүйгөөр шэрээжэ байгаа. Тэдэнэй хүтэлбэри доро большевигүүдэй парти ленинскэ политикые олониитэдэ тэсэмгэйгээр ойлгуулдаг, меньшевигүүдэй ба эсернүүдэй эбсэгшэ политикые хайра гамгүйгөөр уудалан элишэлдэг, олониитые өөһэдынгөө талада оруулдаг ба илалтата социалистическэ революцида тэрэниие бэлэдхэдэг байгаа. Большевигүүдэй хүдэлмэри гайхамшагта аша үрэнүүдые үгэдэг һэн: олониитын революционно эдэбхинь нютаг бүхэндэ ургажа байгаа, большевистскэ партида тэдэнэй этигэлынь ба дура инаглалынь ургажа байгаа. Энэ үедэ парти болбол революциин амгалан хүгжэхэ тухай заабариие хүтэлбэри болгодог байгаа.

* * *

Июльдэ меньшевигүүд ба эсернүүд империалистическэ буржуазитай ба сагаангвардейскэ генералнуудтай холбоо байгуулан, Петроградта хүдэлмэришэдэй ба солдадуудай амгалан демонстрациие шэрүүнээр дараһан, большевистскэ партиие добтолһон, революционно организациннуудые бутаргажа, партиин эдэбхитэй ажал-ябуулагшадые арестовалжа эхилһэн байгаа. Лениние арестовалха тухай захиралта үгтөө һэн. Нүхэр Сталин болбол парти — гэжэ партиин VI съезд шиидхэбэринүүд соогоо тэмдэглэһэн байгаа. Америка болбол контрреволюционно Сагзуурын правительствода гүрэнэй табан миллиардын урьһаламжа дурадхаа һэн.

Энээнтэй дашарамдуулан нүхэр Сталин болбол «Пролстарий» гэжэ газетэдэ хэблэгдэһэн «Американска миллиарднууд» гэһэн статья соогоо нигэжэ бэшээ һэн:

«Социализмын гэрэл Баруун тээһээ ерэжэ ябана гэжэ Россида урдань хэлсэдэг байгаа. Тиин энэншье зүб байгаа. Ушарынь хадаа, бидэнэр революциин ба социализмын һургаалые тэндэ, Баруун тээ, абадаг байгаабди.

Россида революционно хүдэлөөнэй эхилхэтэй хамта байдал нэгэ хэды хубилаа.

1906 ондо, Россида революциин үшөө хүгжэжэ байхада, Баруун зүг болбол хаанта реакцида 2 миллиард түхэриг урьдаар үгэжэ, тэрэнэй заһархадань туһалаа. Тиин хаанта засаг болбол Россие Баруун зүгэй финансова шэнэ дарлалтада оруулһанай сэнгээр тиихэдэ үнэндөөшье бэхижээ һэн.

Баруун зүг Россида гансашье социализм бэшэ, мөн баһа миллиарднуудай түхэлтэйгөөр реакци асарна гэжэ тиихэдэ энэ ушараар хэлсэдэг байгаа.

Мүнөө бидэнэй урда бүри эли тодо байдал дэлгэрэн харагдана. Өөрынгөө туйлалтануудые аршалан хамгаалхын тула ородой революциин хүсэеэ зангидажа байһан үедэ, тиихэдэ тэрэниие империализмын дарахаяа ороллдожо байһан үедэ, — американска капитал болбол ородой революциие эсэслэн дарахын, Баруун тээ ургажа байгаа революционно хүдэлөөе таһалдуулхын тулада Керенский — Милюков — Церетели гэгшэдэй коалициие миллиарднуудаар хангажа байна.

Баримта нимэ гээшэ.

Нээрээшье нимэ бэшэ аал: Баруун зүг болбол Россида социализм ба сүлөөрэлгэ бэшэ, харин дарлалта ба контрреволюци асаржа байна» (Зох., т. 3, нюур 234—235).

Нүхэр Сталинай сэсэн мэргэн үгэнүүд һүүлэй үедэ бүхэдэлхэйн түүхын олон баримтануудаар толотомоор гэршэлэгдээ.

Россин урда оройдоол хоёр зам тиихэдэ байгаа гэжэ Ленин Сталин хоёр арадта ойлгуулан харуулаа һэн. Түрүүшын зам хадаа капиталистнуудай ба помещигүүдэй сэхэ диктатурада, Россие харин капиталистнуудта удаа дараалан хүдалдан һалгааха, ороной бэеэ дааха байдалаа гээхэ ба тэрэниие Англиин, Америкын ба Франциин колони болгохо ябадалда хүргэхэ байгаа. Хоёрдохи зам хадаа засагые пролетариадай ба эгээл үгытэй таряашадай гарта үгэхэ, үйлэдбэри дээрэ хүдэлмэришэдэй хиналта тогтоохо, газаые таряашадта үгэхэ, урдань дарагдажа байһан бүхы арадуудые сүлөөлхэ ба сүлөөтэйгөөр национальна бэеэ тодорхойлхо эрхые тэдэнэртэ олгохо гэһэн удхатай юм. Энэ зам хадаа помещигүүдэй ба капиталистнуудай эзэрхэлгые усадхаха, хариин гүрэнүүдэй дарлалтын гэнжые таһа сохихо, Россие үнэхөөрөө сүлөөлхын тулада ба тэрэнэй ажахын, культурна ба сэрэгэй гээгдэлые усадхахын тулада харгы сэбэрлэжэ үгэхэ, Баруун тээ революционно хүсэнүүдые эдэбхитэй болгохо байгаа.

* * *

Большевигүүдэй нүлөөн үдэрһөө үдэртэ ургажа байба. Шуһата июльскэ событинуудай һүүлээр ба илангаяа 1917 оной августда болоһон корниловска үймөөнэй һүүлээр ажалшад болбол большевигүүдэй парти ажалшан арадай интересые сахижа байһан гансал парти мөн гэжэ үшөө ехээр этигээ һэн. Арад ниитэ болбол большевигүүдэй тала руу эрид эрьеһэн байгаа. Корниловщиные бута сохилго болбол революциин хүгжэлтэдэ шэнэ үе—дайшалан добтолго эмхидхэлгын үе нээгээ һэн. Соведүүдые большевизацилга эхилбэ. Сентябриин эхеэр большевигүүд Петроградска ба Московско Соведүүдтэ олонхид болоо һэн. Большевигүүд хадаа зэбсэгтэ восстанида шамдуу түргэнөөр бэлэдхэжэ эхилбэ. Парти болбол «Бүхы засагые Соведүүдтэ!» гэһэн лозунгые дахин табиба. Энэ лозунг хадаа Сагзуурын буржуазна правительствода эсэргүүсэн Соведүүдэй восстани хэхэ лозунг, восстаниин ашаар орон соохи бүхы засагые Соведүүдтэ дамжуулан үгэхэ гэһэн лозунг байгаа.

Большевигүүд гүрэнэй засагые өөһэдынгөө гарта абажа шадаха ба абаха ёһотой, имагта пролетариадай диктатура, имагта Соведүүдэй засаг революциие хосороһоо, тиихэдэ Россие дэлхэйн империализмын дарлаха дарлалтаһаа абаржа шадаха гэжэ статьянууд дотороо ба партиин Центральна Комитедтэ эльгээһэн бэшэгүүд дотороо Ленин гэршэлэн баримталдаг һэн. Мүнөө «арадай олонхинь бидэнэй хойноһоо ябана», мүнөө «лаб илалта» хангагданхай гэжэ Ленин бэшээ һэн. (Зох., т. 26, нюур 6).

Нүхэр Сталин болбол восстаниин болохоһоо урдахана нигэжэ бэшээ һэн:

«Гансал абаралта хадаа — Соведүүд ба тэрэнэй хойноһоо ябаһан хүдэлмэришэн ба солдатска олониитэ мөн гэжэ элитэ бэшэ аал?

Соведүүд, имагта Соведүүд хадаа ушарха контрреволюциһаа революциие абарха ёһотой гэжэ эли бэшэ аал?» (Зох., т. 3, нюур 377).

Ленин болбол восстанида искусствода адляар хандахыень большевигүүдэй партиие һургалаг ба восстаниин тодорхой түсэбые нүхэр Сталинтай хамта нарин нигтаар зохёоһон байна.

Октябриин 7-до Ленин болбол партиин ЦК-гэй шиидхэбэриин ёһоор Финляндиһаа Петроградта нюусаар ерээ һэн. Октябриин 10-да партиин ЦК-гэй түүхэтэ заседани болобо. Эгээл ойрын үдэрнүүдтэ зэбсэгтэ восстани эхилхэ тухай, Ленинэй бэшэһэн гайхамшагта шиидхэбэри тэрээн дээрэ абтаһан байна.

Октябриин 16-да партиин ЦК-гэй дэлгэрэнгы заседани болоо. Восстаниие хүтэлбэрилхын тулада Партийна центр нүхэр Сталин түрүүтэйгээр, Ленинэй дурадхалаар заседани дээрэ һунгагдаһан байна.

Урбагшад Каменев ба Зиновьев хадаа зэбсэгтэ восстанида эсэргүү байгаа һэн. Тэдэнэр болбол ойрын үдэрнүүдтэ восстани эмхидхэхэ тухай партиин ЦК-гэй шиидхэбэриие дайсанда мэдүүлһэн байгаа. Ленин ба Сталин болбол Каменев, Зиновьев гэгшэдые революцида урбагшад хадань, зэбүүрхэлтэйгээр эрид элишэлһэн байгаа.

Революциин дайсад восстаниие таһалдуулжа шадаагүй. Ленин, Сталин хадаа социалистическэ революциин илалта тээшэ партиие ба хүдэлмэришэн ангиие зоримгойгоор ба этигэлтэйгээр хүтэлһэн байна.

Тиин, Ленинэй ба Сталинай хүтэлбэри доро Агууехэ Октябрьска социалистическэ революци илаа. Сагзуурын буржуазна правительство унагаагдаһан байна. Орон дотор засаг пролетариадай ба эгээл үгытэй таряашадай гарта Соведүүдээр дамжан орохон байна.

1917 оной ноябриин 7-до Петроградска Соведэй заседани дээрэ агууехэ Ленин болбол социалистическэ революциин илаһан тухай соносхоһон ба Россида социализмын илаха байһанда этигэһэнээ мэдүүлһэн байна. Тэрэ нигэжэ мэдүүлээ һэн:

«Хүдэлмэришэнэй ба таряашанай революци хэгдэбэ, энээнэй шухала тухайнь большевигүүд ходоо хэлэдэг байгаа...

Энээнһээ хойшо Россин түүхэдэ шэнэ үе эхилхэнь, тиин ородой мөнөөнэй гурбадахи революци болбол эсэсэйнгээ дүндэ социализмын илалтада хүргэхэ ёһотой» (Зох., т. 26, нюур 208).

Ноябриин 7-ной үдэшэлэн Соведүүдэй II Бүхэроссийска съезд нээгдээ. Тэрэ болбол центртэ ба нютаг нютагуудта гүрэнэй бүхы засагые Соведүүдэй гарта дамжуулан үгөө һэн. Съезд дээрэ түрүүшын Советскэ правительство — Арадай Комиссарнарай Совет Ленин түрүүтэйгээр байгуулагдаһан байна. Ленинэй дурадхалаар, съезд болбол капиталистическэ дэлхэйдэ үзэгдөөгүй, национальна политикын орган — национальностьнуудай хэрэгые эрхилхэ Арадай комиссариат байгуулба. Энэ Арадай комиссариадые толгойлогшоор Ленинэй эгээл дүтын соратник — нүхэр Сталин табигдаһан байгаа.

* * *

Ленинэй ба Сталинай байгуулһан шэнэ, советскэ гүрэн хадаа унагаагдаһан мүлжэгшэдые дарахын ба хүниие хүнэй мүлжэхэ али бүхы мүлжэлгые үгы хэхын тулада, манай орон дотор социализмын илахын тулада, тэрэниие империалистическэ булимтарагшадһаа хамгаалхын тулада пролетариадай гарта байһан хүсэтэ зэбсэг болоо.

Большевигүүдэй партиин ба советскэ арадай агууехэ вождь ба багша, бүхы дэлхэйн ажалшадай вождь Ленинэй нүгшэхэдэ, тэрэнэй хэрэгые үргэлжэлүүлэгшэ агууехэ Сталин болбол Ленинэй алдарта тугые дээрэ үргөөд, партиие ба арадые ленинскэ замаар хүтэлбэ.

Ленинизмын идеянүүдые хүгжөөжэ, нүхэр Сталин болбол манай ороние социалистическэ ёһоор шэнэдхэн байгуулха генинальна программа зохёоһон ба энэ программые бодото дээрэнь, бэелүүлхын түлөө советскэ арадые бүхы героическа тэмсэлые толгойлһон байна. Манай орон дотор социализм илаа, арадуудай эблэрэшэгүй хани барисаан бүхэжэ, энэ хадаа советскэ гүрэнэй хүчэ шадалай эшэ үндэһэ мөн. Социализм болбол ленинизмын дайсадта эсэргүү шэрүүн шанга тэмсэл соо илаа, партиин ленинско-сталинска политикые бэелүүлхэ ябадал таһалдуулха ба капитализм һэргээхэ замда манай ороние туулхин оруулха гэжэ һэдэһэн буржуазно-националистическэ ба троцкистско-бухаринска үрбагшадта эсэргүү шанга тэмсэл соо илаа.

Нүхэр Сталинай хүтэлбэри доро большевигүүдэй парти социалистическэ гүрэнэй хүсэ шадалые бүхэжүүлжэ, тэрэниие агууехэ бэ илагдашагүй хүсэн болгоо.

СССР-тэ гитлеровскэ Германиин хорото муухайгаар добтолон ороходо ба манай Эхэ ороной үхэлэй аюулай тохёолдоо байхада, нүхэр Сталин болбол фашизмда — хүн түрэлтэй эгээл хорото дайсанда эсэргүү советскэ арадай тэмсэлые толгойлоо, Эсэгэ ороноо хамгаалгы Агууехэ дайнда бүхы советска хүнүүдые бодхоон жагсаагаа, дайшалхы ба ажалай габьяануудта советскэ арадые ба тэрэнэй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдые зоригжуулаа. Большевигүүдэй парти хадаа фронтын ба гылэй хүсэлэлгэнүүдые нэгэдүүлһэн байна. Сталинай полководческо ба эмхидхэлэй гениальна тэрэнэй булад хатуу зориг хадаа дайсаниие бута сохихо ябадаа хангаа, фашистска богоолшолгын аюулһаа манай Эхэ ороние абараа, агууехэ түүхэтэ илалтануудта асараа.

Агууехэ Сталинаар зоригжуулагдаһан ба хүтэлбэрилүүлэгшэ советскэ арад хадаа дайнай хойто тээхи жэлүүдтэ дайнай хойшолонгуудые эгээл түргэнөөр усадхаха, социализмын ороной арадай ажахые ба культурые сайшадань хүгжөөхэ хэрэгтэ өөһэдынгөө творческо хүсэнүүдые эрюулба. Дайнай хойто тээхи сталинска табанжэлые болзорһоонурид дүүргэхын түлөө бүгэдэарадай социалистическэ мүрысөөнэй ашаар советскэ арад толотомо амжалтануудые түйлаа.

Манай социалистическэ Эхэ ороной гайхамшагта жэшээ болбол социальна богоолшолгоһоо ба национальна дарлалтаһаа сүлөөрхэ замые, бодото эрхэ сүлөөгэй ба зол жаргалай замые бүхы дэлхэйн ажалшадта ба мүлжэгдэгшэдтэ заажа үгэнэ.

1918 оной январьда, түрүүшынгээ алхамуудые Советскэ республикын хэжэ байхада, Ленинигэжэ хэлээ һэн:

«Манай Соведүүдэй социалистическэ республика болбол улаан хоорондын социализмын факел болон ба ажалша бүхы олониитэдэ жэшээ болон бата бэхэлгэ оршожо байха. Ондоо тээ — найшалдаан, дайн, шуһа адхаралга, олон миллион хүнүүдэй хосороллго, капиталай мүлжэлгэ, манда — эб найрамдалай бодото политика ба Соведүүдэй социалистическэ республика» (Зох., т. 26, нюур 429).

Ленинэй эдэ сэсэн үгэнүүд мөнөөдэр шэнэ хүсэтэйгөөр дуулдана.

Англо-американска империалистнууд болбол Советскэ Союзда ба арадай демократиин ороннуудта эсэргүү шэнэ дай үүдхэхэзэ эрмэлзэнэ, ажалшадые үгытэй ядуу ба үлэсхэлэн хоохон байдалда оруулжа, тэдэнэй эрхэнүүдые хаһана, һүүлшын демократическэ сүлөөе үгы хэнэ. Тэдэнэр болбол корейскэ арадта эсэргүү хорото агресси эмхидхээ. Капиталистическэ дэлхэйдэхи байдал нимэ.

Манайда, Советскэ Союз дотор, ажалшад коммунистическэ обществые эдэбхи үүсхэл ехэтэйгээр байгуулжа байна. Арадай демократиин оронуудай ажалшад коммунистическэ ба хүдэлмэришэнэй партинуудай хүтэлбэреэр социализм байгуулжа байна. Хитадай арадай республикада шэнэ ажабайдал зохёогдожо байна. Германска демократическа республикада шэнэ ажабайдал зохёогдожо байна.

Эб найрамдалай түлөө хүсэтэ хүдэлөөн бүхы дэлхэй дээрэ үргэнөөр дэлгэрбэ. Социализмын хүсэнүүд үдэр бүри ургажа ба бахижэжэ байна.

Социализмын фронт илагдашагүй, юундэб гэхэдэ, тэрэниие Агууехэ Октябрьска революциин аша үрэ — Советскэ Союз, бүхы дэлхэй дээрэхи демократиин ба эб найрамдалай туг баригша толгойлжо ябана.

Социализмын туг илагдашагүй. Ушарынь, энэ хадаа агууехэ Сталинай бата гарта байна. Бүхы дэлхэйн ажалшадай анхаралынь ба бодолынь нүхэр Сталин тэшэ дура инаглалтайгаар ба найдаритайгаар хандуулагданхай.

И. БОКОВ.

НЮТАГАЙ СОВЕДҮҮДТЭ ҺҮНГАХА ҺҮНГАЛТАНУУДТА БЭЛЭДХЭЛ

Агитаторнуудай хөөрэлдөөнүүд

...ровой нэрэмжэтэ культурын ...ан соо эмхидхэгдэһэн агит... уран гоёор шэмэгдэнхэй.

...удэн дээрэнь «Декабриин 17— ...лтануудай үдэр» гэжэ гоё ...наар зурагдаһан гаршаг ха...тай. Агитпучктын гэр соо оро..., ВКП(б)-гэй ЦК-гэй Полит...рогой гэшүүдэй портредүүд, та...жэлэй түсэбые дүүргэлгээр ма... ороной туйлаһан амжалта...ые харуулһан диаграммануудыг ...нуудаарнь харагдана. Үйлэд...ин түсэбүүдээ дүүргэхые ...лһан уран һайхан зурагууд ...аарнь хадаатай.

...ус агитпункт уншалгын ехэ ...тай. Витринэнүүд ба столнууд ...үүрнь һүнгуулиин литература, ...тэ журналнууд олоор табяа... Номуудайнь дунда: 1936 оной ...бриин 25-да Советүүдэй Онсо ...й съезд дээрэ СССР-эй Консти...ин проект тухай нүхэр ...линай хэһэн элидхэл, Моск... городой һүнгуулиин Ста...ска округой һүнгагшадай ...гуулиин урда тээхи суг... дээрэ 1937 оной декабриин ...-дэ ба 1946 оной февралиин ...дэ нүхэр Сталинай хэлэһэн үгэ...үд бии.

...Пивын заводой партийна орга...зациин агитаторнууд Лидия ...етровна Сергиенко, Нина Семе...овна Федорова ба бусад эдэбхи...йгээр хүдэлмэрилнэд. Тэдэнэр ...итпунктын дэргэдэхи улаан бу... соо һүнгагшадтай хөөрэлдөө...үдые үнгэргэдэг ба тэдэнэй ойл...гүй асуудалнуудта харюусадаг ...

...Лидия Сергиенко хадаа агит...ктда дежурлахаһаа гадна, до...ой хоног соогоо нэгэ дахин һүн...гшад тэрэниие ехэ халуунаар ...адаг. Сергиенко хөөрэлдөөгөө ...н һонирхолтойгоор ба удха ...йтайгаар үнгэргэдэг. Хөөрэл...ондөө һайнаар бэлэдхэдэг ба ...ктив информаци болон статья...ые, һүнгуулиин литературые, ...уехэ вождынор Ленин ба ...линай зохёолнуудые хэрэг...эг байха юм.

...Нүхэр Сергиенко болбол өөрын...ө участогай һүнгагшадые һүн...лтануудтухай Дүримтэй танил...ужа дүүргээд, эб найрамдалай ...а баригшадай Бүхэсоюзна ...рдохи конференциин материал...ыдтай танилсуулжа байна. Тэрэ ...ааа һүнгагшадай һонирхоһон бү... асуудалнуудта харюу үгэдэг ...йха юм.

П. Борькин.

АГИТПУНКТДА

Мухаршэбэр тосхоной социалистическэ культурын байшан. Энэ байшангай парадна үүдэн дээрэнь Ленин ба Сталинай портредүүд. «1950 оной декабриин 17 — нютагай Советүүдтэ һүнгаха һүнгалтануудай үдэр» гэжэ улаан бүд дээрэ томоор бэшээтэй лозунг элеэр харагдана.

Түс байшанда агитпункт эмхидхэгдэнхэй. Тэрээн дотор асуудалнуудые тайлбарилдаг стол хүдэлмэрилнэ. Тэрэ стол дээрэ нютагай Советүүдтэ һүнгаха һүнгалтануудтухай Дүрим, РСФСР-эй ба БМАССР-эй Конституцинууд, һүнгалтануудта хамаатай бусад номууд табяатай. Мүн «һүнгагшада юун тухай үншаха хэрэгтэйб» гэһэн выставкэ, тэрэнэй дэргэдэ номуудай списогүүд бии.

Үдэшын 5 сагһаа 11 час хүрэтэр тэрэ агитпунктын дэргэдэ агитатор бүхэн зэлжээ-ээлжээгээр дежурладаг байна. Дежурна агитатор һүнгагшадта ойлгогдоогүй асуудалнуудые тайлбарилдаг, советскэ гүрэнэй ба капиталистическэ оронуудай һүнгуулиин системэнүүд, тэдэнэй онсо илгаа тухай ба бусад асуудалнуудаар хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг байна. Жэшээлхэдэ, агитатор коммунист нүхэр Куприян Красинский гэгшэ «Коммунизм» колхозһоо түс агитпунктда ерэһэн бүлэг һүнгагшадта Волга дээрэхи Куйбышевска, Сталинградска гидроэлектростанцинуудай, Главна Туркменскэ, Урда-Украинска ба Хойто-Крымскэ каналнуудай барилга тухай ехэ һонирхолтойгоор хөөрэжэ үгөө. Эдэ асари ехэ барилганууд хадаа коммунизм байгуулжа байһан манай орондо лэ гүйсэд бэелүүлэгдэжэ шадагдаха гэжэ тэрэ хэлэнэ. Нүхэр Красинскиин хөөрэһэнэй һүүлээр, һүнгагшадай нэгэн хадаа капиталистическэ Америкын һүнгуулиин системын ямар байдаг тухай манда бага зэргэ хэлэжэ үгыт гэбэ. Тиихэдэнь агитатор К. Красинский харюусаба: Америкын хэдэн миллион хүнүүд һүнгаха ба һүнгагдаха эрхэгүй юм. Яахадааб гэхэдэ, Америкын Холбоото Штадуудай һүнгуулиин хуулиин ёһоор, һүнгагшадай һүнгаха эрхэеэ эдэлхэ ябадалда хэдэн олон хизаарлалтануудхэгдэдэг. Жэшээлхэдэ, зөөри шадалай ценз, һүнгуулиин налог, эрдэм һургуулиин ценз гэхэ мэтэ ба бусад хамтадаа 50 гаран хизаарлалтануудСША-дэ хэгдэдэг байна, гэжэ нүхэр Красинский хөөрэнэ.

Түс агитпунктда хүдэлмэриин һүүлээр һүнгагшад олоороо сугларжа, тэдэнэр һонирхоһон, элдэб асуудалнуудаараа агитаторнуудта хандадаг болонхой. Һүүлэй үедэ уласхоорондын байдал тухайда ВКП(б)-гэй ЦК-гэй лектор нүхэр Костюк, партиин Мухаршэбэрэй айкомой секретарь нүхэр Мурчин гэгшэд лекцинүүдые уншаа. Мүн түс агитпунктые даагша нүхэр М. Елаев «Советскэ Союз—бүхэдэлхэй дээрэ эб найрамдалай туг баригша» гэһэн лекци уншаһан байха юм. Эдэ лекцинүүдтэ 300 гаран һүнгагшад хабаадалсаһан байна

Түс агитпунктын агитаторнууд Лидия Отставнова, Николай Ефимов, Максим Елаев ба бусад һүнгалтануудтухай Дүримые бүлэг бүлэгөөрнь тайлбарилан, һүнгагшадтай хэдэн дахин хөөрэлдөөнүүдые үнгэргөө.

Б. Дымбрылов.
(манай корреспондент).

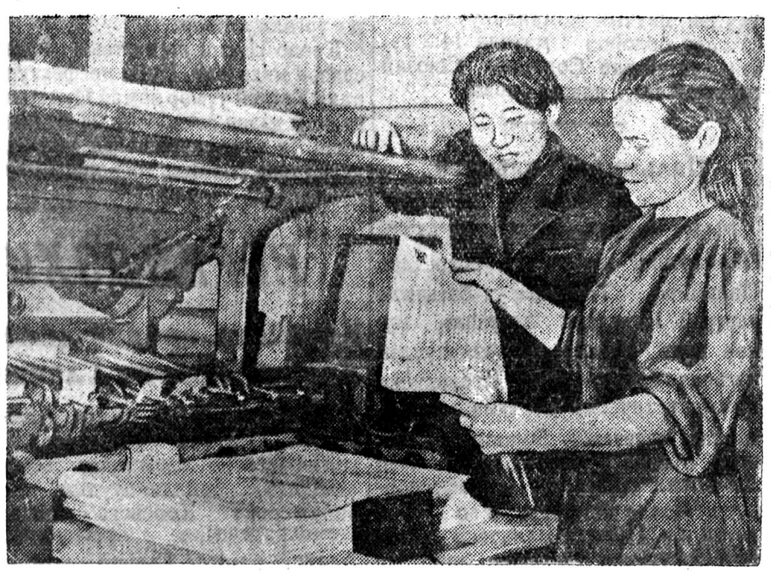

Нютагай Советүүдтэ һүнгаха һүнгалтануудтухай РСФСР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указай толилогдоһоной һүүлээр БМАССР-эй Совминай дэргэдэхи полиграфическа промышленностиин, хэблэлэй ба номой худалдаанай управлениин типографи һүнгуулиин документнүүдые хэблэжэ эхилээ.
Зураг дээрэ: БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй информационно-статистическэ таһагай инструктор нүхэр К. Богданов, хэблэлэй цехын бригалир-печатник М. Горлина гэгшэд хэблэлгын шанарые шалгажа байна. Нүхэр Горлина үйлэдбэриингөө даалгабари 140 процент дүүргэдэг.

З. Веснинагай фото.

ЭДЭБХИТЭДЭЙ ЗҮБЛӨӨН

Һаяхан, ВКП(б)-гэй Мухаршэбэрэй айкомой үүсхэлээр Мухаршэбэр тосхондо партийна, советскэ ба хүдөө ажахын органуудай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн болобо. Зүблөөндэ хабаадагшад «Бурят-монгол литературые шудалалга ба «Б. М. Үнэн» газетые тараалга» гэһэн асуудалаар ВКП(б)-гэй айкомой секретарьнууд нүхэд Холбоев, Стулев гэгшэдэй мэдээсэлнүүдые зүбшэн хэлсэбэ.

Мухаршэбэрэй аймагай арадай мүрдэгшэ Бубеев, «Б. М. Үнэн» газетын корреспондент Б. Дымбрылов, аймагай финансова таһагай хүдэлмэрилэгшэ нүхэр Доржиев ба бусад үгэ хэлэхэ зуураа, бурят-монгол литературые шудалалгын ба «Б. М. Үнэн» газетые арад ниитын дунда тараалгын политическэ ехэ удхашанартай байһаниие тэмдэглэбэд. Зүблөөн энэ асуудалаар дэлгэрэнгы шиидхэбэри абаа.

Пропагандистнуудта туһаламжа

Һаяхан ВКП(б)-гэй Баргажанай айком пропагандистнарай 2 үдэрэй семинар үнгэргэбэ. Тэрээндэ хабаадаһан политһургуулинуудые ба кружогуудые хүтэлбэрилэгшэд занятияа үнгэргэхэ эмхидхэл ба методико тухай лекцинүүдые шагнаһан байна.

«Заняти үнгэргэхэ методико» гэһэн лекци нүхэр П. А. Онхотов, «Пропагандистын үгын культура» гэһэн лекци нүхэр Щёкотова, «Языкознанидахи шэнэ шата тухай» гэһэн лекци нүхэр Иванов уншаба.

А. Раднаев.

БАЛЬЖИМА РИНЧИНОВА—ЭРХИМ МАЛШАН

Бальжима Ринчинова — Яруунын мяханай совхозой эрхим гуртоправ юм. Энэ наһажаал эхэнэр хорёод жэлдэ малажал дээрэ, тэрэ тоодо 11 жэл ахалагша гуртоправаар хүдэлмэрилжэ байна.

Энэ жэлдэ нүхэр Ринчиновагай гүүртэ үбэлжэлгэдэ эрхим һайнаар бэлэдхээ. Малайнь байранууд дулаалагдаһан ба сонхонуудынь шэллэгдэһэн байна. Хэдэн һүри үбһэн газаань буулгагданхай. Тугалнуудай ба бухануудай байранууд һайнаар түхеэрэгдээ. Олонхи малынь тарган ба дундаһаа дээшэ шадалтай.

Түс гүүртын малшад Цыжип Аюшеева, Самбу Жигмитова, Һама Базарова гэгшэд ажалдаа һайн амжалтануудые туйладаг. Малшадай үнэн сэхэ ажалай ашаар нүхэр Ринчиновагай гүүртэ мал һүрэгөө олошоруулха түсэбөө хэдэн жэлэй турша соо үлүүлэн дүүргэжэ ябана. Мүнөө жэлдэ үнеэн бүриһөө абаһан тугалнуудаа нэгэшье хоролтогүйгөөр, тобир тарганаар түлжүүлжэ байна.

Ж. Бадмаев.

Электростанцинуудай барилганууд

Закаменай аймагай «Коминтерн» ба Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудажахыдаа электрын хүсэ нэбтэрүүлхэ зорилгоор электростанцинуудые барижа эхилбэ.

Мүнөө эдэ колхозуудэлектростанцинуудайнгаа байшангуудай барилгые дүүргэжэ байна. Һаяхан «Сельхозснаб» тэдэндэ локомобильнуудые ба электро-материал эльгээбэ.

* * *

Кабанскын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ томодхогдоһон колхоз электростанциин барилгые ноябриин 7 хүрэтэр дүүргэжэ, ашаглалгада оруулхань. Энэнь алдарта һайндэрэй ойдо зорюулагдаһан бэлэгүүдэйнь нэгэн болохо байна.

Е. Вахрушев.

ТОБШО ҺОНИНУУД

Эрхим хонишон. Хэжэнгын аймагай «Ленинэй зам» гэжэ колхозой хонишон Бальжима Аюшеева 200 хониной орондо, 680 толгой хони зунай сагта адуулаа.

Нүхэр Аюшеева бүхы хонидоо ороондо оруулаад, мүнөө үбэлэйнь байрые заһабарилжа дүүргэбэ.

Ш. Цыбанов.

Һургуулинуудай кружогойхидой концертнүүд. Мухаршэбэрэй дунда һургуулида кружогуудай хүдэлмэри һайнаар эмхидхэгдэнхэй.

Багша нүхэр Ивановагай хүтэлбэрилдэг хоорой ба драматическа кружогойхид арад зоной урда концертнүүдые саг үргэлжэ табина. Гадна, түс һургуулида физическэ, литературна, биологическа кружогууд эмхидхэгдэнхэй. Эдэнэр һүнгагшадта һаяхан ехэ концерт харуулба.

М. Елаев.

МТС-үүдэй ХҮДЭЛМЭРИШЭД! МЕХАНИЗАТОРНУУДАЙ МҮРЫСӨӨНДЭ БҮГЭДӨӨРЭН ОРОЛСОГТЫ!

Түнхэнэйхидэй уряае халуунаар угтаба

ҮДЫН МТС. (Телефоноор абтаба). «Гигант» колхозой (Хори) поли дээрэ хүдэлмэрилдэг Үдын МТС-эй Дорофей Рассадинай тракторна бригадын гэшүүд Түнхэнэй МТС-эй механизаторнуудай уряае халуунаар угтаба. Түс бригадынхид полевой хүдэлмэринүүдые дүүргэн сасуу тракторна ба машинна паркаа заһабарилжа ерэхэ жэлэй тарилгын хүдэлмэридэ бэлэдхэжэ эхилһэн байгаа. Тиин мүнөө 6 тракторнуудайнгаа 3-ень, мүн 4 плуг, 3 сеялкэ, 1 дисковэ борной, 1 лущильник, 2 культиватор заһабарилаад байна.

Энэ бригадынхид түнхэнэйхидэй уряатай танилсаад байхадаа, тракторнууд ба машинануудые заһабарилгын 1950 оной дүрбэдэхи кварталай түсэбые һүнгалтануудай үдэр — декабриин 17 болотор 200 процент дүүргэхэ, тиихэдэ жэлэй түсэбые 1951 оной январиин 1-дэ, комбайнууд ба хүдөө ажахын бусад машинануудай заһабарилгые январиин 5-да дүүргэхэ гэһэн социалистическэ уялга абаад, тэрээнэ нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлхын түлөө улам эршэмтэйгээр хүдэлмэрилжэ ороб. Гадна, бүхы тракторнууд ба прицепной машинануудаа эрхим шанартайгаар заһабарилха, тиихэ зуураа заһабарилгын хэрэгсэлнүүдэй 15 процентые арбилха гэжэ шиидэһэн байна.

Бригадын түрүү трактористнууд Новицкий, Капорский, Рассадин ба бусад үдэр бүриингөө нормонуудые 150—160 процент хүрэтэр дүүргэжэ, ажалай эрхим жэшээ харуулан хүдэлмэрилнэ.

Түс бригадынхид тракторнууд ба машинануудаа ерэхэ хабарай полевой хүдэлмэридэ эрхим шанартайгаар бэлдэжэ, колхозойнгоо үндэр баян ургаса хуряаха ябадал хангахын түлөө социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлээ. Мүн тэдэнэр Сталинай нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилдэг тракторна бригадынхидые социалистическэ мүрысөөндэ уряа. Иигэжэ, энэ бригадынхид арадуудай һайндэр — декабриин 17-е ажалай шэнэ амжалтаар угтахын түлөө үсэд шанагаар тэмсэжэ байна

Я. Кравченко

Механизаторнуудай мүрысөөндэ оролсоно

ИВОЛГА. (Телефоноор абтаба). Түнхэнэй МТС-эй механизаторнуудай уряае Саянтын сельсоведэй Калининай нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилдэг Иволгын МТС-эй Фома Яковлевай тракторна бригадынхид халуунаар угтажа. тракторна ба машинна паркаа заһабарилгаар шэнэ, дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаһан, МТС дотороо социалистическэ мүрысөөнэй үүсхэлшэ болоһон байна. Түс бригада нэгэ ЧТЗ, 2 СТЗ—НАТИ, нэгэ «Универсал» тракторнуудһаа, Октябрьска революциин 33 жэлэй һайндэр хүрэтэр 2 СТЗ—НАТИ, 2 сеялкэ, 2 плуг эрхим шанартайгаар заһабарилжа дүүргэхэ, тиихэдэ һүнгалтануудай үдэр болотор заһабарилгые бүрин дүүргэхэ гэжэ шиидэнхэй. Мүнөө энэ уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна.

Иимэ харюусалгатай уялга абаад байхадаа, тэрэнээ нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын түлөө бригадын гэшүүд хоорондоо социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлһэн байха юм. Эрхим трактористнууд нүхэд Дружинин, Паданкин ба бусад ажалай үндэр бүтээсэ туйлан, эршэмтэйгээр хүдэлмэрилнэ. Мүн нүхэд Бурковой, Хлебодаровай, Гырыловэй хүтэлбэрилдэг тракторна бригадануудтүнхэнэйхидэй жэшээгээр узловой метод хэрэглэн, тракторнууд ба машинануудаа амжалтатайгаар заһабарилжа байна. Мүнөө эдэ бригадануудтракторнуудые заһабариһаа гаргаа.

Тэрэшэлэн МТС-эй түмэршэ дархан Бобков һүнгалтануудай хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсожо, ажалай үльгэр жэшээ харуулан хүдэлмэрилнэ. Тэрэ болбол үндэр бүриингөө нормые 120—150 процент хүрэтэр дүүргэдэг юм.

Эрхимээр бэлэдхэгдэһэн тракторна ба машинна парк хадаа ерэхэ жэлдэ үндэр баян ургаса хуряалгын найдамтай үндэһэ һүүринуудай нэгэн мүн гэжэ һайн мэдэһэн Иволгын МТС-эй тракторна түрүү бригадануудбүхы хүсэеэ элсүүлэн хүдэлмэрилжэ байнад.

А. Антонов

Үндэр бүтээсэ туйлана

Гашейн МТС-эй нүхэр С. Раевскиин хүтэлбэрилдэг тракторна бригада Ново-Заганска сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо (Мухаршэбэр) хүдэлмэрилнэ. Түс бригадынхид энэ жэлдэ тракторна хүдэлмэриингөө жэлэй түсэбые 128,2 процент дүүргэһэн ба нилээд ехэ хэмжээнэй горючи, тоһодохо материал арбилһан байна. Полевой хүдэлмэриие дүүргэн сасуу энэ бригада тракторнууд ба прицепной машинануудаа заһабарилжа эхилээ һэн.

Түнхэнэй МТС-эй механизаторнуудай уряатай танилсаад, тэрэниие халуунаар дэмжэхэ зуураа, түс бригада заһабарилагдаха ёһотой 4 тракторнуудай гурбыень Агууехэ Октябриин һайндэр болотор заһабарилжа дүүргэхэ уялга абаа.

Тиин слесарьнууд И. Радионов, Ф. Овчинников, Р. Радионов ба бригадын бусад гэшүүд абаһан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын түлөө тракторнуудай заһабарилга дээрэ үндэр бүтээсэтэйгээр хүдэлмэрилжэ байнад.

Ч. Дашинимаев.

„Б.-М. Үнэндэ" бэшэһэнэй һүүлээр

„Ямаршье ажал хэгдэнэгүй"

Манай газетын сентябриин 10-най номерто толилогдоһон иимэ гаршагтай статья соо хэлэгдэһэн баримтануудтодоржо, аймаг дотор радиофикацилгые һайжаруулха талаар хэмжээнүүд абтаа гэжэ ВКП(б)-гэй Курумканай айком манай редакцида мэдээсэбэ.

Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо 200 точкотой радиоузел байгуулагдаа. Аймагай бусад колхозуудрадиоузелнуудые бариха ба отводуудтай радиоприемнигуудые табиха тушаа договорнуудые баталһан, энэ хэрэгтэ мүнгэн зөөри һомолһон байгаа. Гэбэшье, колхозуудай нэгэдэһэнтэй дашарамдан, энэ асуудал ондоогоор шиидхэгдэхэнь.

«Октябрь», Маленковой нэрэмжэтэ колхозуудай нэгэдэһэн тула тэндэ радиоузел шэнээр баригдаха юм. Тэрэшэлэн Молотовой, Ленинэй нэрэмжэтэ томолхогдоһон колхозуудтахи радиоузелнууд бүрин хүсэтэй болгогдохо байна.

Аймагай колхозуудрадиоприемнигуудые хуулдан абаа. Гадна, эбдэрһэн радиоприемнигууд заһагдажа, колхозуудай фермэнүүд ба бригадануудта тодхогдохонь.

Тусхай тогтоол абтаба

«Юундэ муугаар хүдэлмэрилнэб» гэһэн гаршагтай статья манай газетын октябриин 13-най номерто толилогдоһон байгаа.

Тэрээн соо, гүрэнэй эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй союзай Закамендахи райкомой түрүүлэгшэ нүхэр Сафронов ажалшадай дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри һүлаар ябуулна, бүхы хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшадые профсоюзай гэшүүд болгохо хэрэгтэ, ажалай жаяг заршам һайжаруулгада зохихо анхарал табинагүй гэжэ хэлэгдэһэн байна.

Шалгаад үзэхэдэ, дээрэ хэлэгдэһэн баримтануудай зүб байһаниинь элирбэ.

Гүрэнэй эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай райкомой хүдэлмэри тухай асуудал ВКП(б)-гэй айкомой бюрогой заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, дурсагдаһан профсоюзай райкомой хүдэлмэриие һайжаруулха тухай тусхай тогтоол абтаба гэжэ Закаменай айкомой секретарь нүхэр Яковлев манай редакцида мэдээсэбэ.

Партиин гэшүүндэ кандидадуудые хододоо хүмүүжүүлхэ

...ВКП(б)-гэй гэшүүндэ кандида...ар абтаһан хүнүүдтэ нэгэ жэлэй ...ндидатска стаж партиин Уставай ...ор хараалагданхай. Ленин — ...линай агууехэ партиин гэшүүн... кандидат болгогдожо абтаһан ...н бүхэн хадаа энэ саг соо өөрын... политическэ хэмжээе дээшэ...хэ, ВКП(б)-гэй Уставтай ба ...рамматай гүйсэд танилсаха ...той.

Партиин гэшүүндэ кандидадаар ...бтаһан хүн ВКП(б)-гэй Ус...вай эрилтэнүүдые гүйсэд дүүр...эд байбал, кандидатска стажайн... дүүрэхэтэй хамта, большевист... партиин зэргэдэ гэшүүн бол...он абтаха байна.

Партийна эхин организаци бүхэн ...ртиин гэшүүндэ кандидат болго... абтаһан хүнүүдые хүмүүжүүл..., тэдэнэй политическэ мэдэрэ... болон хүдэлмэриин мэргэжэл ...дабарие дээшэлүүлхын түлөө ...ргэлжэ оролдохо уялгатай.

Гэбэшье, зарим эхин партийна ор...низацинуудта партиин гэшүүндэ ...ндидадууд кандидатска стажаа ...н үнгэргэжэрхиһэн байдаг. Тэрэ ...ниһээ болоноб гэхэдэ, партийна ...анизациин доторой хүдэлмэриин ...ра байһанһаа, коммунистнуудые ...льшевистскээр хүмүүжүүлхэ яба...дай һүлаар табигдаһанһаа болоно.

ВКП(б)-гэй гэшүүндэ кандида...ые хүмүүжүүлхэ талаар Яруу...ин аймагай «Путь социализма» ...лхозой дэргэдэхи партийна эхин ...анизациие (секретариинь нүхэр ...Аюржанаев) хаража үзээ. Энэ ...нүхэд Батомункуев Лодой, ...амсуев Гарма гэгшэд 1947 оной август һарада партиин гэшүүндэ кандидадуудаар абтаһан байна. Энэ үнгэрһэн гурбан жэлэй туршада түс партийна эхин организаци хадаа дээрэ дурсагдаһан кандидадуудые партиин гэшүүдэй зэргэдэ оруулхаар бэлэдхэхэ хүдэлмэри тэдэнэрэй дунда ябуулаагүй. Эдэ кандидадууд хадаа партийна организациин доторой хүдэлмэридэ һулаар хабаадуулагдадаг, партийна суглаан дээрэ табигдаһан асуудалнуудай хэлсээндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсангүй, абяагүй һүүгаад лэ үнгэршэдэг юм. Мүн тэдээндэ партийна бюрогой зүгһөө ямаршье эрилтэнүүд табигдадаггүй, партийна даалгабари үгтэдэггүй байһаар. Гадна, эндэхи партийна эхин организаци тэдэ кандидадуудайнгаа идейно-политическэ хэмжээе дээшэлүүлхэ ябадалда анхаралаа багаар хандуулдаг байна. Үнгэрэгшэ 1949—50 оной партийна һуралсалай жэлдэ нүхэд Батомункуев ба Жамсуев гэгшэд түс политһургуулидаһурахаар хараалагдаһан аад, политһургуулиингаа занятинуудта ороодоо 4—5 дахин хабаадалсаһан байна. Энээн дээрэһээ тэдэнэр үзэһэн программаяа ойлгоогүй байшоо.

Гадна, нүхэд Батомункуев ба Жамсуев гэгшэд ажал хүдэлмэридөө хайша хэрэгээр хандадаг, үдэрэйнгөө нормые дүүргэдэггүй байна. Эдэ дутагдалнууд юун дээрэһээ ушарнаб гэхэдэ, дурсагдагша партийна эхин организациин доторой хүдэлмэриин һулаар табигдаһан ба коммунистнуудые большевистскээр хүмүүжүүлхэ ябадалда анхаралаа багаар хандуулдаг дээрэһээ болоно.

Партиин кандидадуудые хүмүүжүүлгые һулаар табиһан баримтануудмүн бусадшье партийна организацинуудай хүдэлмэридэ байна. Жэшээлхэдэ, «Улаан Яруунаколхозой партийна эхин организацида (секретариинь нүхэр Д. Ванчиков) нүхэд Ц. Бадмаева, Б. Цырендоржиева ба Н. Доржиев гэгшэд 4—5 жэл соо кандидадуудаар тоологдоно. Түс колхозой эхин партийна организаци тэдэ кандидадуудаа партиин гэшүүдэй зэргэдэ оруулхые оролдоногүй.

Иимэ дутагдалнууд мүн Яруунын мяханай совхозой партийна эхин организацида, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой партийна эхин организацида үзэгдэнэ. Энэ юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ, дурсагдаһан партийна организацинууд болбол партиин гэшүүдтэ кандидадуудые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ёһо тэдыгээр хандана.

Партиин гэшүүдтэ кандидадаар абтаһан нүхэдтэ партийна даалгабари үгэжэ, тэдэниие партийна суглаанда хабаадуулжа, политическэ хэмжээень ходоодоо дээшэлүүлжэ байбал, нэгэ жэлэй туршада тэдэнэр партиин гэшүүдэй уялгые гүйсэд ойлгохо, партиин гэшүүн болохоёо оролдохо байгаа, партиин гэшүүдэй зэргэдэ абтажа шадахашье байгаа.

Партиин Яруунын айком ба тэрэнэй партийна, комсомольско ба профсоюзна организацинуудай таһаг хадаа партиин доторой хүдэлмэридэ байгаа эдэ бүхы дутагдалнуудые сүм усадхажа, ВКП(б)-гэй гэшүүндэ кандидадуудые хүмүүжүүлгые эрид һайжаруулха гэжэ найдагдана.

А. Бальжинимаев.

Декабристнуудай восстанийн 125 жэлэй ойдо

Республикын хизаараа шэнжэлхэ музей болбол декабристнуудай восстанийн 125 жэлэй ойдо зорюулhан шэнэ экспозици нээбэ. Тус экспозицинь 4 бүлэгhөө бүридэнэ. Түрүүшынь бүлэг дотор «Хүдэлмэришэдэй урда-российска союз», «Ородой хүдэлмэришэдэй северна союз», «Жаргалта байдалай союз» гэhэн нюуса обществонуудай эмхидхэл харуулагдана. Мүн эдэ обществонуудые эмхидхэгшэдэй болон хүтэлбэрилэгшэдэй портредүүд табигданхай. 1825 ондо болоhон, царизмда эсэргүү революционно хүдэлөөн тухай В. И. Ленинэй үгэнүүд бэшэгдэнхэй. Экспозициин 2-дохи бүлэг соо «1825 оной декабриин 14-дэ Сенатска талмай дээрэ болоhон восстани», «Черниговскэ полкын восстани» гэhэн зураг бии. 3-дахи бүлэг соонь декабристнуудые алуурша Николай 1-дэхиин хэhээhэн тухай харуулагдана.

Олон фотодокументнүүд ба картинанууд Читинскэ, Петровско острогуудта каторгада байhан декабристнуудай хүшэр хүндэ ажал тухай хөөрэнэ.

4-дэхи бүлэг соонь Забайкальеда сүлэгдэhэн декабристнуудай ажабайдал харуулhан документнүүд бии. Тэдэнэр тарянажал, огородой ажал, малажал hайжаруулха хэрэгтэнь нютагай арад зондо үнэламжа үзүүлhые харуулагдана.

Экспозицинь декабристнууд тухай Ленинэй хэлэhэн үгэнүүдээр хаагдана.

Ф. Моренец.

Халуун анхаралай харюуд

Модошодой ажабайдал жэл ерэхэ бүри hайжарна. Мүнөө жэл манай республикын модошодой хэрэглэмжэдэ 1949 онойхидо орходоо 280 процентээр үлүү ехэ мүнгэн hомологдожо, тэдэнэй ажабайдалай ба культурна эрилтэнүүдые хангаха ехэ юумэ хэгдэнэ. Байрын шэнэ гэрнүүд, культурна гуламтануудай байшангууд бодхоогдожо байна. Мүн модошодой улам олон поселогууд электрын гэрэлтэй боложо байна.

Гансахан энэ жэл Хандагатайн, Корийн ба бусад леспромхозуудаар hургуулинуудай 5 байшан, мүн библиотекын, амбулаториин ба бусад байшангууд, байрын 18 гэрнүүд баригдаhан байна. Модошодой ажаhуудаг посёлогуудай 60 процентнь электрын гэрэлтэй болоо. Олонхинь радиотой болонхой.

Гүрэнэй энэ халуун анхаралда харюу болгон модошод шэн зоригтойгоор ажаллана. Тэдэнэй дунда стахановецуудай, ударнигуудай тоо улам олошорно. Мүнөө 1000 гаран стахановецууд, 1700 ударникууд тоологдоно. Энэ тоо үдэр бүри олошорно.

Республикын городууд ба хүлөө нютагуудаар hайндэрэй урда тээхи худалдаа наймаан үргэнөөр дэлгэржэ байна. Худалдаа наймаанай организацинуудай худэлмэрилэгшэд Октябриин урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ оролсон абаhан уялгануудаа болзорhоонь урид дүүргэхим түлөө тэмсэнэ. Тарбагатайн аймгтребсоюзай райма гай коллектив стахановска вахтаза жагсан, эд бараанай эрьесын жалэй түсэб болзорhоонь урид октябриин 25-да дүүргээ. Зураг дээрэ: районно магазинай продавец О. Заиграева эд бараа наймаалжа байна.

М. Минеевэй фото.

Хамтын байрын улаан булан соо

Улан-Удын, Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводто хэдэн зуугаад залуушуул худэлмэрилнэ. Тэдэнэй олонхинь энэ жэлдэ эгээл түрүүшынхеэ hунгалтануудта хабаадаха юм. Сталинска Конституцияар олгогдоhон энэ худэтэ эрхэеэ зүбөөр эдлэхын тулада залуушуул «hунгалтанууд тухай Дүримые», СССР-эй Конституцие ба советскэ hунгуулиин системэдэ хабаатай бүсад номуудые ехэ hонирхолтойгоор шудалжа байна.

№ 82 хамтын байрадахи улаан булан уранhайханаар шэмэглэгдэнхэй. Октябрьска революциин алдарта ойе ба нютагай Советүүдтэ hунгаха hунгалтануудай үдэрые ажалай эрхим амжалтануудтайгаар угтая гэhэн уряанууд ханануудтань хадаатай. hунгалтануудта хабаатай номууд, шэнэ газетэнүүд ба журналнууд столнууд дээрэнь олон. hунгалтануудта бэлэдхэлэй эхилhэнhээ хойшо залуушуул улаан буландаа урда урданайхида орходоо бүри олоороо суглардаг болонхой...

—Нүхэдүүд, мүнөө үдэшэ Бурят-Монголой АССР-эй ажалшадай депутадуудай аймагуудай, городской, городуудтахи районно, сельскэ, сомонуудай ба поселково Советүүдтэ hунгаха hунгалтанууд тухай Дүримэй I ба II бүлэгүүдые дахин дабтая гэжэ агитатор З. Надымова хөөрөөгөө эхилнэ. — Бидэнэй дунда ород, украинец, бурят, белорусс, казах ба бусад национальностиин хүнүүд бии. Таанар барандаа hунгалтануудта хабаадаха адли тэгшэ эрхэтэйт. Иимэ эрхые таанарта Сталинска Конституци олгоо.

Дүримэй хоёр бүлэгые эли тодоор, худэлмэришэнэй ажабайдалhаа абажа харуулhан hонирхолтой жэшээнүүдтэйгээр агитаторай хөөрэhэн хойно, тэндэ хабаадагшад өөhэдынгөө hанамжануудые хэлэбэ.

Вагонно-пассажирска цехын модошо дархан Баатар Халтуев үгэ абаад, иигэжэ хэлэнэ:

—Хаанта засагай үедэ минии эхэ эсэгэнэр hунгахаhаа байтагай, hунгалтанууд тухай юушье дууладаггүй байгаа. Би—тэдэнэй хүбүүн—ажаллахашье, hурахашье, амархашье, hунгаха ба hунгагдахашье гүйсэд эрхэтэй байhандаа омогорхоноб. Иимэ зол жаргал гансал манай орондо бии. Харин Америка, Англи ба капитализмын бусад оронуудта ажалша хүнүүд али бүхы эрхэнүүдээ хаhагданхай.

Эдэнэй үгые ехэ ханамжатайгаар шагнажа hууhан Владимир Хомуев иигэжэ нүхэдhөө асууна:

—Жэшээнь, hунгагшадай список соо минии нэрэ, сбогой бүрүү байгаа hаань, хэндэ хандахабиб?

—Тиигээ хадань, ши энээн тухайгаа мэдүүлгэ бэшээд, hунгуулиин Участково комиссида үгэхэш,—гэжэ Цыденжап Шагжиев нүхэртөө заажа үгэнэ.

Эндэ хэдэн хүн үгэ хэлэжэ, hунгалтанууд тухай Дүримэй нэгдэхи ба хоёрдохи бүлэгүүдые статья статьянуудаарань тайлбарилан хэлсэhэн байна.

Тус хамтын байрын улаан буланда иимэ дэлгэрэнгы хөөрэлдөөнүүд неделидээ хэдэн дахин болоно. Мүн үе үе болоод лэ эл дэб hонин темэнүүдээр лекцинүүд ба элидхэлнүүд үнгэргэгдэдэг юм. Манай орон доторхи асари ехэ барилганууд, уласхоорондын байдал тухай лекцинүүдые hаяхан залуу худэлмэришэд шагнаhан байна.

А. Беляев.

Агууехэ Октябриин 33 жэлэй ойн хүндэлэлдэ

ПРАГА, 1 ноябриин. (ТАСС). Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин 33 жэлэй ойн hайндэртэ Чехословакиин городууд, тосхонууд эдэбхитэйгээр бэлэдхэжэ байна. Ороной фабрикануудай ба заводуудай олон мянган коллективүүд агууехэ hайндэрэй хүндэлэлдэ зорюулан социалистическэ мүрысөөндэ оронхой. Остравадахи промышленна ехэ предприятиин залуу барилгашад жэлэйнгээ түсэбые уялга соохи болзорhоо 11 үдэрөөр урид дүүргээ.

Пражска машина бүтээлгын заводой худэлмэришэд табанжэлэй хоёрдохи жэлэй түсэбые дүүргэhэн тухайдаа hаяхан элидхэбэ. Тус заводой худэлмэришэд ерэхэ жэлэй тоодо оруулан, продукци гаргажа байна.

ФИНЛЯНДИДА СОВЕТСКЭ БҮХЭШЭД ТОЛОТОМО ИЛАЛТА ТУЙЛАА

ХЕЛЬСИНКИ. (ТАСС). Хельсинкидэ Советскэ Союзай ба Финляндиин бүхэшүүлэй командын хоёрдохи уулзалга октябриин 27-до болобо. Советскэ бүхэшүүл спортивна үндэр шадабаряа дахин харуулжа, 7:1 гэhэн тоотойгоор матчые шүүhэн байна.

Советскэ Союзай чемпион Коткас (хүндэ бэтэй) барилдаhаар 1 минута 31 секунда болоод байхадаа, Кангаснием гэгшые далаарнь газарта унагааба. Советскэ Союзай чемпион Белов (дунда бэтэй) 4 минута 15 секунда болоод байхада финн Киннунен гэгшые диилэбэ. Советскэ Союзай чемпион Егоров (хүнгэн бэтэй) 5 минута 38 секунда болоод нүгөөдэеэ илаа.

Финскэ бүхэ Грэндаль (хүндэшэг бэтэй) советскэ бүхэ Энгласые очкогоор булиhан байна.

СССР-эй ба Финляндиин бүхэшүүлэй матчын командануудай хоёр үдэр болоhон матчда 14:2 гэhэн дүнтэйгөөр Советскэ Союзай спортсменүүд илажа гараа.

Пальмиро Тольятти үбшэлбэ

РИМ, ноябриин 1. (ТАСС). Компартиин генеральна секретарь Пальмиро Тольятти бэеынгээ элүүрэй муудаhан дээрэhээ, мүнөө үедэ римскэ клиникэнүүдэй нэгэндэ байна,—гэжэ Итальянска коммунистическэ партиин секретариат мэдээсэбэ. Эмнэжэ байгаа врач Марио Спаллоне гэгшын хабаадалгатайгаар профессорнүүд Чезаре Фругони, Уго Черлетти ба Пьетро Вальдони гэгшэд зүбшэлжэ үзэхэдөө, августын 22-то болоhон автомобильна авариин хойшолон мүн гэжэ тодорхойлоо. 3,5 часай турша соо Тольяттида операци хэгдээд, үбшэниинь эдэгэжэ байна.

Польшодо мүнгэнэй реформо хэгдэ

ВАРШАВА. (ТАСС). Мүнгэнэй системые хубилгаха тухай Польско республикын үрэнэй Советэй ба министрнүүдэй Советэй дурадхаhан хуулиин проектые польско сейм хаража үзөө.

Тус проектые сейм нэгэн hаналаар hайшааба. Мүнгэнэй системые хубилгаха тухай хуулиие үндэhэ болгон, Польшодо энэ оной октябриин 30-hаа мүнгэнэй шэнэ тогтомол единицэ—алтаар хангаглаhан злотый бии болгогдоо. Шэнэ злотый 0,222168 грамм сэбэр алтантай тэн байна.

Польско республикадахи экономическа амжалтата байгуулалтын ашаар мүнгэнэй систе хубилгаха арга хангагдаа. Э хадаа злотын худалдан аб шадалай саашадаа үргаhые ажалшадай ажабайдалай дээ hые харуулна гэжэ Польш министрнүүлэй Советэй тогто соо тэмдэглэгдэнэ.

Мүнгэнэй реформын аш польско злотый уласхоорон валютануудай дунда зохихо hи ри эзэлхэ байна. Энээнэй үн дэлхэй дээрэхи эгээн бата ба тууритай валютын—түгэс худ социалистическэ үрэнэй валют —түхэригэй үнэтэй адляар тог хойлогдоо.

Сиканай хүн зон Хитадай арадай-сүлөөлэлгын армиин сэрэгүүдые халуунаар амаршална

ПЕКИН, ноябриин 2. (ТАСС). Синьхуа агентствын чунцинска корреспондентын мэдээсэhэнэй ёhоор, Тибет ошохо замдань Хитадай арадай-сүлөөлэлгын армиин сэрэгүүдые түбэдүүд ба Сикан провинциин бүсад национальностьнуудай түлөөлэгшэд хаа хаанагүй ехэ баяртайгаар угтаба. Нютагай хүн зон Арадай-сүлөөлэлгын армиин сэрэгүүдтэ олон тоото бэлэгүүдые барина. Цяньнин гэжэ уездэ центртэ Арадай-сүлөөлэлгын армиин частьнуудай дүтэлжэ ерэхэдэнь, хэдэн ламанар городой ворстануудай дэргэдэ угтажа, сэрэгүүдтэ торгон туг барюулба. Энэнь түбэд заншалаар ехэ хүндэлэлэй тэмдэг мүн. Арадай-сүлөөлэлгын армиин сэрэгүүд городой ламанарта торгон туг мүн лэ барюулаа. Арадай-сүлөөлэлгын армиин командирнууд национальна үсөөнхид тушаа Хитадай арадай правительствын ябуулжа байгаа политик хүн зониие танилсуулна. Тэд хадаа түрүүлэгшэ Мао Цзе-д да, главнокомандалагша Дэ-дэ амаршалга хүргэхэ гуй тайгаар Арадай-сүлөөлэлгын мида хандаба.

Сикан провинциин централь хуби—Лихуада Арадай-сүлөөлэгын армиин сэрэгүүдэй ерэхэд митинг болоо. Түбэдэй залуу национальна танца наадаба.

Провинциин хойто талын зон урдань эдэ районуудаар тадай Улаан Армиин ябаа ба арадай правительствын байгуулагдаhые мартаагүй. Т нэр Арадай-сүлөөлэлгын арм сэрэгүүдые угаа ехэ баяр-баяс лантайгаар угтаа.

Арадай-сүлөөлэлгын арм медицинскэ худэлмэрилэгшэд бэдүүдые аргална, ариг сэ тухай хөөрэлдөөнүүдые хэнэ.

Японско худэлмэришэдэй тэмсэл

ШАНХАЙ, ноябриин 1. (ТАСС). Токиоhоо мэдээсэhэнэй ёhоор, коммунистнуудые худэлмэриhөөнь гаргаhан ябадал буруушааhан худэлмэришэдые полиц мүрдэжэ хэhээжэ үргэлжэлhөөр.

Киодо Цусин агентствын мэдээсэлhээ мэдэхэдэ, Циба префектурадахи Кейсей түмэр замай Цуданума станци дээрэ октябриин 28-да полициин ба худэлмэришэдэй хоорондо тулалдаан боложо, хоёр худэлмэришэн, хэдэн полициинхид шарха 28 хүн, тэрэ тоодо Циба префек рын компартиин комитедэй гэш Дзиро Сато, арестовалагдаа.

«Денгиося» компаниин худэл ришэдэй демонстрациие полиц буудаhан ябадал Токиогой ба Ио гамын худэлмэришэдэй дунда зэбүүрхэл үүсхэбэ. Буудал эсэргүү протестын забастовко хаанагүй болоо.

КОРЕЯДЭХИ СОБЫТИНУУД

Корейскэ арадай-демократическа республикы Арадай армиин Главна командованиин мэдээс

Бүхы фронтнууд дээрэ Арадай армиин сэрэгүүд американска ба урда-корейскэ сэрэгүүдтэ эсэргүү эдэбхитэ байлдаануудые хэжэ байна гэжэ Корейскэ арадай-демократическа республикын Арадай армиин Главна командованиин ноябриин 2-то дамжуулhан мэдээсэл соо хэлэгдэнэ.

Анчжу (Аньсю) гэдэгэй баруун тээхи райондо Арадай армиин частьнууд добтолжо байгаа американска частьнуудта эсэ хамгаалгын хатуу шанга б даануудые хэжэ байна.

Анчжугай (Аньсю) хойно зүүн хойно, тэрэшэлэн Хамхи (Канко) хойто райондо эс участогууд дээрэ Арадай арм частьнууд эзэлжэ байhан р жүүдhээнь дайсаниие эрид хо сохилтонуудаар гэдэргэнь н ба.

ЭЗБҮҮН МУУХАЙ ТИТЫН ФАШИСТСКА БҮЛЭГТЭ ЭСЭРГҮҮСЭН, ЮГОСЛАВСКА АРАД ЭРИД ШУУД ТЭМСЭНЭ

Англо-американска империалистнууд Тито-Ранковичын белградска бандын туhаламжатайгаар Югославие дээрмэдэн тоножо байна. Байгаалиин малтамалнуудаар, үрэжэлтэ газараар, ой модоор, билтарма уhатай гол мүрэнүүдээр баян энэ орондо шуhата террор, үлэсхэлэн зоболон ба гуйраншалга дэлгэрэнхэй.

Өөhэдынгөө эзэрхэхэ үдэрнүүдые утадхаха ба хорото ябадал хэhэнэй түлөө зэмэеэ амасаха сагаа хойшолуулха гэжэ оролдон, Титын фашистска банда эльдэб мэхэ гохо, хэрэглэхэ баатай болоно. Энэ жэлэй мартда «арадай» скупщина гэдэттэ «hунгалтануудые» хэхэ хэбэртэйгээр белградска фашистнуудай аашалhаниинь мэдээжэ. Энэ «hунгалтануудай» өсастэ, югославска скупщина хадаа Ранковичын янычарнуудаар, англо-американска империализмын шпионуудаар ба агентнуудаар hэльбэгдэhэн байна.

Тито ба тэрэниие дахагшад hунтуулиин үгэ гэдэгүүд соогоо Югославидахи хосоролто байдал тухай, Титын бүлэгэй урбаhан политикада ажалшадай эсэргүүсэлтын ургажа байhан тухай хэлэжэрхиhэн байха юм.

—Мүнөө хангалга тухай хэлсэхэдээ, мүнөө тиимэ иимэ бэлэдхэлнүүд болоно гэжэ хэлсэхэдээ, жэл ерэхэ тудам юундэ хүнгэн бэшэ, харин хүндэ болоноб? гэhэн асуудал гарана,—гэжэ фашистска диктатор Ужиц городто үгэ хэлэхэдээ, үг маг гэhэн байна. «Ажаhууха ябадалай жэл ерэхэ бүри хүнгэн бэшэ, харин хүндэ боложо байhаниие» жульническаар тайлбарилха зуураа, Тито болбол хүнүүдые иигэжэ «hамааруулна» гэбэл:

—Мүнөөдэр продуктнуудые оложо абахань хэды бэрхэтэйшье hаа, эдеэ хоолой продуктнууд хүрэхэ хэмжээгээр манайда бии, тезд үглөөдэр, тайлбарилан хэлэбэл, удаадахи жэлнүүдтэ эдеэ хоолой зүйлнүүд хүрэхэеэ болихо. Би иигэжэ уридшалан хэлэнэб, ушарынь энээниие бидэнэр hанаандаа хадагалжа ябаха ёhотойбди.

Сплите ба Дрварта болоhон суглаануудта хабаадагшадые югославска дуче мүн лэ иимэрхүүгээр «идхаhан» байха юм. Тиихэ зуураа, «үнэн сэхэ бэшэ хүнүүд» Югославида олошоржо, правительствын хэмжээ-ябуулгануудые hаатуулна гэhэн гомодол мэдүүлhэн байгаа. Тэрэ хадаа 1949 ондо «хүндэтэ шалтагаангүйгөөр» ажал худэлмэреэ орхиhон 400.000 худэлмэришэд ба албахаагшадые нимэ «үнэн сэхэ-бэшэ хүнүүдэй» тоодо оруулhан байгаа.

Югославиин ажалша таряашад фашистска ёhо журамда эрид шангаар эсэргүүсэнэ. Энэ жэлэй хабар орон доторнь 2.700.000 га газар таригдаагүй үлэшөө. Энэ жэлдэ ургаса хуряалга ба таряа тушаалга ажалша таряашадай эсэргүүсэлгын улам ехээр ургажа байгаа оршон байдалда үнгэрөө. Залаата культурануудай ба кукурузын ургаса хаа хаанагүй муу, Босниин, Македониин ба Черногориин олонхи районуудта залаата культурануудай ургаса хосоршоhон байна.

Скупщинада болоhон «hунгалтануудай» үедэ бандит дипломат Кардель Словенидэхи hунгагшадай үмэнэ антисоветскэ хорото үгэнүүдые хэлэhэн байна. «Хүшэр хүндэ» байдал тухай хэлэхэ зуураа, «таряашад продуктнуудаа нюуна, үгышье hаа шэнинсэ тарихын орондо перец тарина» гэбэ.

Титын ба тэрэнэй туhамаршадай «hунтуулиин урда тээхи» үгэнүүд соогоо югославска хүшэр хүндэ байдалай ушар удхые тайлбарилhанhаа хойшо хахад жэл үнгэрөө. Титын ба тэрэнэй бандын бузар муухай ёhо журамда эсэргүү ажалшадай эрид шанга, нуюса ба эли тэмсэл Югославида боложо байна гэжэ баримтанууд гэршэлнэ. Оронойнгоо бодото патриодууд, эб найрамдалай, демократиин ба социализмын тала баригшад энэ тэмсэл хэнэ.

Худэлмэриhөө арсалга хадаа Титын бүлэгэй хорото политикада Югославиин ажалшадай эсэргүүсэлгын эгээн дэлгэрэнгы формонуудай нэгэниинь мүн. Англо-американска империалистнуудай ашаг олзын тулада ажалшад нюргаа табижа үгэхэгүй.

«Внестник» гэжэ фашистска листогто «Ажахыдахи арадай дайсадта эсэргүү тэмсэл» гэhэн гаршаггай статья соонь. Вировитица райондо худэлмэришэдэй хүсэ гулидхаха май hарын түсэб майн 26-да миил 45 процент дүүргэгдээ гэжэ хэлэгдэнэ.

Титовскэ газетёнко хадаа хэды нюухые оролдобошье, худэлмэришэнэй кадрнуудые элсүүлхэ талаар Ранковичын янычарнуудай үргэнөөр хэрэглэдэг арга методүүдые элирүүлбэ. Промышленностьда худэлмэрилхын тула баалалтаар татагдаhан таряашад деревнинүүдhээ гараад худэлмэрилхэ газартаа хүрэхэ замдаа бүлэг бүлэгөөрөө тэрьелдэг олон жэшээнүүдые харуулна.

Худэлмэридэ «hайн дураар» гулидхалга хэhэн тухай тус газетэдэ бэшэгдэhэн нэгэ ушарые харахада иимэ байна:

«Зарим нэгэн арадай комитедүүд хадаа hайндуранай противопожарна обществонуудай гэшүүдые бултыень шахуу худэлмэридэ эльгээнэ. Тиимэhээ зарим городууд болон деревнинүүд саг бүсын аюулай болоходо, нэгэшье пожарник үгы болошоно. Дежановец ба Людвит гэжэ Доруварска районой (Славони) тосхонуудта худэлмэришэнэй хүсые гулидхаха талаар харюусалгата нюур хадаа пожарна тревога хээд, тэндэ суглархан hайндуранай противопожарна обществын бүхы гэшүүдэй суглархада, тэдэнэрые ашаанай машинануудта hуулгаад, худэлмэридэ эльгээжэрхиhэн байгаа».

«Борба» гэжэ титовскэ фашистска рупор «Сербидэ худэлмэришэнэй хүсые яажа бэдэрхэ хэрэгтэйб» гэhэн статья соогоо иигэжэ бэшэбэ:

«Коссово гэжэ шахтанууд дээрэ июль hара соо худэлмэришэдэй 23 процентнь худэлмэридөө гараагүй... Мүн Ртань гэжэ шахтанууд дээрэ худэлмэриhөө гээгдэхэ ябадал үшөө ехэ процент эзэлнэ, тэндэ июль соо дунда зэргээр худэлмэришэдэй 27 процентнь худэлмэридөө гараагүй. Милавска шахтануудта худэлмэридөө гарадаггүй ябадал эгээн ехэ процентдэ хүрэнэ, тэрэнь дунда жэшээгээр 39 процент болоно».

Югославида үлэсхэлэн ба гуйраншалга hарахаа hарада ургажа байна. «Изгрев» гэжэ болгарска газетэ Югославска ажалшадай ажаhуудалай хэмжээнэй улам ехээр доошолжо байhаниие гэршэлhэн шэнэ жэшээнүүдые hаяхан харуулба. Газетэ болбол Югославиин ажалшадай ажамидаралай хэмжээн 1948 онойхидо орходоо 1949 ондо 50 процент доошолоо гэжэ тэмдэглэбэ. Югославска худэлмэришэд түйлай муу условинуудта, сүүдхэ соо 10—12, заримдаа 14 час хүрэтэр худэлмэрилнэ. Эдеэ хоолой продуктнуудай болон эд бараанай үнэ сэнгүүд саг үргэлжэ хүндэржэ, 1945 оной үнэ сэнгүүдhээ 740 процент үлүүлээд байхадань, мэргэжэлтэй худэлмэришэнэй hарын салин хүлhэн бага байhаар. Хэрбээ табан жэлэй урда тээ килограмм талхан 8,5 динар байгаа hаа, мүнөө тэрэнь 100 гаран динар үнэтэй болобо. Килограмм сахарай үнэнь 34 динар байhанаа, энэ үе соо 250—300 динар хүрэтэрөө ургаа, урдань 7 динараар худалдагдадаг хартаабха мүнөө 40—50 динараар худалдагдана.

Орон соо уушханай ханяаданhаа боложо наha барахан худэлмэришэдэй тоо нэгэ жэл соо 100 мянган хүн болоно гэhэн югославска правительствын нилээд багадхаhан мэдээнүүдые соносоод, г хажа болохогүй.

Урбагша Тито болбол циалистическэ байгуулалта гэй тулада бэрхэшээлнүүдые сэмгэйгээр гаталхыень югос ска арадые «идхаха» гэжэ дагууша муухайгаар аа на. Прокуплье гэжэ горо (Серби) үгэ хэлэхэдээ, энэ о бандит «Үшөө хэдэн жэл даа өөрынгөө хүшэр хүндын лаар үнгэрhэн жэлнүүдтэй а байха» гэжэ эшүүригүйгөөр дүүлhэн байна. Энэ хадаа Ю лавие американска монополин дай тонохо ябадал улам гадхагдаха, Югославиин худэл ришэд ба таряашад шэнэ зобо ядаралые үзэхэ гэhэн удха байна.

Югославиин арадууд өөhэдын үнэн хани нүхэдые мэдэхэ юм. hата фашистска ёhо журам эсэргүүсэн эрид шангаар тэмс зуураа, тэндэхи арадууд гитлер скэ булимтарагшадта эсэргүү ционально-сүлөөрэлтын тэмсэ жэлнүүдтэхидэ адляар, агууехэ С ветскэ Союз тээшэ, хани барисс арадай-демократическа орон тээшэ, эб найрамдалай ба демо тиин хүсэн түгэс лагерь тэшэ рана. Югославиин ажалшад х Титын бандын фашистско-по цейскэ бузар ёhо журамые хэхэбли, социализм амжалта гаар байгуулжа байгаа арадуу бүлэдэ өөрынгөө Эхэ орон бусаан оруулжа шадахабли г дүүрэнээр этигэнэ.

Л Баранов.

Харюусалгатай редакторай орлогшо Ц. Б. БУДАЕВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-85, отв. секретаря—3-23, Отделов партийной жизни, культуры и быта—4-52, сельскохозяйственного и промышленности—6-84, мест. информации и писем—6-84. Для междугородных переговоров—16.

Н—02422. Типография Управления полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.000.